



Ақсу өңірі

Қоғамдық - саяси, әлеуметтік - экономикалық газет

Газет 1934 жылғы
1 қазаннан шығады

● №10-11 (10 266)

● 21 наурыз

● жұма

● 2025 жыл

● aksuoniri@mail.ru

Қадірлі қауым!

Бүгін – Аман күні. Сондықтан баршаңызды шын жүректен құттықтаймын.

Бұл күн – Өз-Наурыздың бастауы. Еліміздің төл мерекесі биыл да қасиетті Ораза айына орайлас келіп отыр.

Қастерлі мейрамдарымыз халқымызды игі амалдар жасауға үндейді. Асыл қасиеттерімізді кеңінен дәріптейді.

Құрылтайдың ұлық мерекелермен қатар өтіп жатқаны жақсылықтың нышаны деп ойлаймын.

Осыдан үш жыл бұрын наурыз айында арнайы Жолдау жариялады. Оны жақсы білесіздер.

Елімізді түбегейлі жаңғырту үшін ауқымды реформа жасайтынымызды айттым. Сол кезде алғаш рет Ұлттық құрылтай туралы бастама көтердім.

Үш жылдың ішінде Қазақстан жаңа тұрпатты ел болды. Саяси реформалар жан - жақты өзгерістер жасауға мүмкіндік берді. Жалпыхалықтық референдум арқылы Ата Заңға түзетулер енгізілді. Парламенттің құзыры кеңейді, Үкіметтің жауапкершілігі артты. Адам құқықтарын қорғау жүйесі жақсарды. Конституциялық сот құрылды. Шешім қабылдау үдерісіне азаматтардың

БҰЛ – МЕНІҢ ПРЕЗИДЕНТ РЕТІНДЕГІ БАСТЫ МИССИЯМ

МЕМЛЕКЕТ БАСШЫСЫ ҚАСЫМ-ЖОМАРТ ТОҚАЕВТЫҢ ҰЛТТЫҚ ҚҰРЫЛТАЙДЫҢ ТӨРТІНШІ ОТЫРЫСЫНДА СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ



белсене қатысуына жол ашылды. Басқа да бағыттарда маңызды реформалар жасалды. Жергілікті билік түбегейлі жаңғырылды. Үш жылдан астам уақыт ішінде ауыл әкімдерінің 72 пайызы жаңарды. Оның үштен бірі – бұрын мемлекеттік қызметте болмаған азаматтар.

Бір сөзбен айтсақ, аймақтардағы атқарушы билікке жаңа адамдар келіп жатыр.

Пилоттық жоба ретінде аудандар мен облыстық маңызы бар қалалардың 45 әкімі сайланды.

Биылдан бастап барлық аудан әкімдерін халық тікелей сайлайтын болды.

Түрлі деңгейдегі мәслихат сайлауы өкілді билік органдарының жұмысына тың серпін берді. Облыстық және аудандық мәслихат депутаттарының 90 пайызы бір мандатты округтен, яғни, тікелей дауыс беру арқылы сайланды.

Билік жүйесінде мұндай ауқымды өзгеріс бұрын-соңды болмады.

Ел ішіндегі өзгерістерге Ұлттық құрылтай мүшелері де орасан зор үлес қосты. Жұртымызды ортақ мақсатқа ұйыстырып, игі істерге жұмылдырды.

(Басы. Соңы 2-бетте).

Өз-Наурыз – жаңашылдық пен жасампаз рухтың жаршысы. Осы күндері Жер-ана қайта түлеп, тіршілік атаулы түгел жанданады. Тағылымы мол бұл мереке – жаңару мен жаңғырудың, адам мен табиғат арасындағы үндестіктің, келісім мен татулықтың алтын арқауы.

ҚАСЫМ - ЖОМАРТ КЕМЕЛҰЛЫ ТОҚАЕВ.

Құрметті жетісулықтар!

Ұлыстың ұлы күні – Наурыз мейрамымен шын жүректен құттықтауымды қабыл алыңыздар! Адамзат баласы асыға күтетін жыл басы Наурыздың тарихы тереңде. Бұл айда табиғат оянып, тіршілік жанданады, көк өніп, жақсылық молаяды. Адамдар бірі - біріне ерекше мейірім танытып, дәстүрлі халықтық, ұлттық құндылықтарды кеңінен паш етеді. Бүгінгі дәуірге жаңғыра жеткен бұл көне мейрам соңғы жылдары жаңа, терең мазмұнда тоиланып, оның жалпыхалықтық сипаты айқындала түсуде.

Өз-Наурыз – қоғамды біріктіруші, бірлік пен татулыққа үндеуші.

**Ғұлыс оң болсын,
ақ мол болсын!**

/Облыс әкімі Бейбіт Өксікбайұлы

Исабаевтың Наурыз мерекесімен құттықтауы/

Ұлтына, діни наным-сеніміне қарамастан азаматтарды адамгершілік идеясының аясына топтастыратын қастерлі мейрам. «Жақсылық қылған жерде тапшылық тұрмайды», - дегендей осы айда қайырымдылық, өзара көмек шаралары кеңінен атқарылады. Ізгі тілектер ақтарылып, дастархан дәмге, маңай ізгі шуаққа толады.

Табиғат - Анаға деген қамқорлық, адал еңбекке баулу, үлкенді құрметтеу, кішіге тілекші болу – Наурыздың ажырамас бөлігі. Көпшілік бұл мерекеде тал егіп, бұлақтың көзін ашады.

Осы күні ұлттық салт-дәстүрлеріміздің мән - мағынасы, ішкі мазмұны барынша ашылып, айқындала түседі. Бауырластықтың бағасы артып, ынтымақ еселенеді. Бүгінде дамудың жаңа кезеңіне өтіп отырған еліміз үшін ішкі бірлігін, мемлекеттің тұғырлығы мен тұтастығын сақтаудың маңызы зор. Осы орайда Наурыз мерекесі жетісулықтардың ауызбіршілігін бұрынғыдан да бекемдеп, жаңа жетістіктерге жетелей түседі деп сенемін.

Ұлыс мерекесі әр шаңыраққа жақсылық, молшылық, бақ - береке әкелсін! Еліміздің іргесі тыныш, ырысы - несібесі мол болсын.

Наурыз

Ғұлыстың Ғұлы күні құтты болсын!

/Аудан әкімі Тынышбаев Берік Тынышбайұлының мерекелік құттықтауы/



Наурыз мейрамы барлық қазақстандықтар үшін жалпы халықтың сүйікті мерекесіне айналды. Көктемнің осы бір шағында табиғат қана түлеп қоймай, қоғамның ынтымағы мен бірлігін, бейбітшілігі мен түсіністігін нығайтатын адам баласының да жан - дүниесі жаңғыра түседі.

Наурыз – бұл тек көктемнің ғана емес, бұл ең әуелі ізгілік пен жақсылықтың мейрамы. Адамдар бір - біріне деген өкпе

- реніштерін ұмытып, кешірімге келіп, татуласып, табыса білген. Халқымыз мол дастарханын жайып, ақ жарқын көңілмен жүздесіп, дәм татысып, өткен - кеткеннен сыр тартып, барша адам баласына жақсылық, аманшылық тілеп, жастарға ақ баталарын берген.

Қазақстандағы жүздеген ұлт пен ұлыстардың өкілдері бір - бірімен тату-тәтті, берекелі өмір сүріп жатыр. Өз Наурыздың адам баласын ізгілік пен сыйластыққа, ынтымаққа тәрбиелейтін тереңнен тар - тар ежелгі қасиетін біз барлық қазақстандықтардың бойына дарытуға, оны өз өміріміздің салтына айналдыруға міндеттіміз.

Бәріңізді көктемнің жарқын мерекесі Наурыз мейрамымен шын жүректен құттықтаймын. Наурыз күні ойға алған барлық арман - мұраттарыңыз орындалып, үміттеріңіз ақталуға жазсын!

Ұлтымыздың мерейін өсіріп, бар болмысымызды айшықтайтын қасиетті – Наурыз мерекесі елімізге, әрбір отбасына бірлік пен қуаныш, құт - береке, бақыт пен молшылық әкелсін! Ұлыс оң болсын, ақ мол болсын!

Сіздерге деген шын жүректен бақыт пен құт - береке, бейбіт өмір тілектерімізді қабыл алыңыз. Біз әр күніміз өсу мен даму үшін мүмкіндік туғызатын, ырыс - берекеміз нығайған елде өмір сүріп отырмыз.

Барлық игілікті істер табыспен аяқталып, жемісті еңбек тек қана қуаныш әкелсін.

Бүгін Өз Наурыз дүние есігін ашады

/Аудандық Мәслихат төрағасы Сүлейменов Бейбіт Жаңылысулының мерекелік құттықтауы/



Қазақстан Республикасында Наурыз мейрамы ресми мемлекеттік мереке болып саналады және оны тойлау әдетте ерекше ауқымда өтеді. Мерекеге орай Ақсу аудандық мәслихаты және мәслихат депутаттары атынан Сіздерді Ұлыстың ұлы күні – Наурыз мейрамымен шын жүректен құттықтаймын!

Ақтың молаятын, Жарықтың ұзаратын, Нұрдың молығатын, Тіршіліктің жаңаратын, Өмірдің жаңғыратын, Пейілдің түзелетін, Көңілдің кеңітін кезеңі - наурыз мейрамы құтты болсын!

Көктің тынысын тыңдап, жердің тамырын басқан, тұрмыс - тіршілігін табиғат - анамен тығыз байланыстырған ауылшаруашылығына бейім ақсулықтар Наурызды жаңару мен жасампаздықтың бастауы, ырыс пен берекенің арқауы деп бағалаған.

Бүгін Өз Наурыз дүние есігін ашады. Тарих қойнауына тағы бір жылымыз жол тартып, тағы бір жыл табалдырықтан аттайды. Жаңа күн төңірекке нұр - шапағатын төгеді. Жер бетіне жақсылық ұялаған күнді қарсы алайық.

Наурыз мейрамымен бірге жаңа дүниелер, сергектік, қуаныш сезімі келеді. Көктем мерекесі қытымыр қыстың суығынан қажыған жанды нәзік боюлармен жұмсартады, жүректерге махаббат пен қуаныш ұялатады.

Наурыз мерекесі баршаңызға жаңа жетістіктер, молшылық пен татулық әкелсін. Жылан жылы ел тыныш, туған жер аман бо-

лып, әр отбасында шат көңіл, бақыт және береке салтанат құрсын!

Біздің ақсулықтар үшін Наурыз – айырықша мейрам. Бұл күн қыстың аяқталып, барша еліміз жаңаша кейіпке енетін көктемнің келгенін білдіреді. Жаңару мен жасару күні Сіздерге бақ - береке, ырыс - ынтымақ әкелсін!

Еліміз аман, жұртымыз тыныш болып, көркейе берейік!

Өз - Наурыз құтты болсын!

(Соңы. Басы 1-бетте).

БҮЛ – МЕНІҢ ПРЕЗИДЕНТ РЕТІНДЕГІ БАСТЫ МИССИЯМ

МЕМЛЕКЕТ БАСШЫСЫ ҚАСЫМ-ЖОМАРТ ТОҚАЕВТЫҢ ҰЛТТЫҚ ҚҰРЫЛТАЙДЫҢ ТӨРТІНШІ ОТЫРЫСЫНДА СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ



тілін үйрету құралы ретінде жұмыс істеп тұр.

Енді осы жобаны толыққанды мәдени-ағарту мекемелеріне айналдыру қажет. Бұл құрылым Конфуций, Гете, Сервантес институттары сияқты жұмыс істеуі керек.

Тағы бір мәселе. Тілімізді дамыту ісінде Халықаралық «Қазақ тілі» қоғамы белсенді жұмыс істеп жатыр. Бұл – қуантарлық жайт. Осы ұйымның бастамаларын біз тұтас қоғам болып әрі қарай қолдауымыз керек.

Бүгінгі Құрылтай тағы бір тарихи беле-ске тұспа-тұс келді. Биыл ел астанасын Қызылордаға көшіру туралы тарихи шешімнің қабылданғанына жүз жыл толып отыр.

Халқымыздың «қазақ» деген байырғы атауы да бір ғасыр бұрын қайтарылды.

Біздің мемлекетіміз мыңжылдықтардан бастау алады, оның тамыры тым тереңде жатқаны даусыз.

Шын мәнінде, әр ел басқа жұрттан даму деңгейіне қарай озбақ.

Жалпы, біз төл тарихымызға көкжиегі кең, тамыры терең өркениеттік көзқараспен қарауымыз керек. Бұл – өте маңызды. Сонда ғана халқымыздың өткеніне, бүгінгі мен болашағына мүлде жаңа көзқарас пайда болады.

Ашығын айтсақ, көптеген ғалымдар мен қоғам белсенділері әлі күнге дейін Қазақстанның жылнамасына ұлттың жадына жара салған тарихи оқиғалар тұрғысынан қарайды.

Бұл жағдай төл тарихымызға көзқарас ауқымын тарылтады. Біз барынша кең әрі терең ойлауымыз қажет.

Осы сәтті пайдалана отырып, кеңестік кезеңге қатысты біржақты талдаулар мен пайымдаулардан сақтандырымыз келеді. Менің пікірімше, біз үшін бұл ортақ тарихтың күңгірт тұстары болды, бірақ жарқын тұстары да бар. Мұны дұрыс түсіну керек. Әйтпесе, біз әлеуметтік-саяси даму жолында салдары ауыр соғатын адасудың құрсауында қалуымыз ықтимал.

Аз зерттелген немесе мүлде зерттелмеген тақырыптарды ғана зерделеу жеткіліксіз.

Біз Қазақстанды әлем өркениетінің дербес бөлігі ретінде танытуымыз керек.

Қазақ халқының әмбебап әрі бірегей өмірлік тәжірибесін толық ашып көрсету маңызды. Бұл қазіргі Қазақстанның миссиясын терең түсінуге септігін тигізеді.

Тарихымыздың әр белесі бізге бөлінуді емес, бірігуді, қиратуды емес, жасампаз болуды үйретіп келеді.

Сондықтан Қазақстан Ұлы дала жүрегі ретінде бүгін де өзінің тарихи миссиясын жалғастыра беруі керек.

Көне заманнан келе жатқан көшпенділер дәстүрі елді арқа тартатын емес, болашаққа бастайтын мықты қуат көзі болуға тиіс. Дей тұрғанмен, тарихты аңызға айналдырып, ескі заманның шырмауында қалып қоюға да болмайды.

Тарихи-мәдени мұрамызды ХХІ ғасырға сай жаңғыртып, жүйелі түрде дәріптеуіміз қажет.

Ғылыми зерттеулер жүргізу, тарихи ескерткіштерді қалпына келтіру, археологиялық қазба жұмыстарын жандандыру, музей ісін дамыту, шетел мұрағаттарын зерделеу, салт-дәстүрімізді жаңғырту – осы жұмыстың бәрін бір жоспарға келтіру керек.

Құрметті жиынға қатысушылар!

Біз Ұлттық құрылтайдың отырыстарында үнемі әлеуметтік және мәдени-гуманитарлық мәселелерге қатысты маңызды шешімдер қабылдап қана қоймай, ел дамуының басқа да бағыттары бойынша басты басымдықтарды айқындаймыз.

Аймақтардағы экономиканың өркендеуіне серпін беретін жаңа мүмкіндіктерге жол ашу және өңірлердің даму деңгейіндегі теңсіздікті жою – қазір мемлекет алдында тұрған негізгі міндеттің бірі.

Биыл экономиканың нақты секторына жұмсалатын қаржы көлемін екі есеге жуық көбейтіп, 8 триллион теңгеге дейін жеткізу жоспарланып отыр.

Біз 2022 жылы жаңадан үш облыс құрып, осы аймақтардың дамуына күшті серпін бердік. Бұл ақыры дұрыс шешім болды. Әлеуметтік – экономикалық көрсеткіштер едәуір артты, инвестиция келе бастады.

Соның арқасында жергілікті тұрғындардың тұрмыс сапасы да жақсара түсті.

Дегенмен Үкімет жаңа облыстардың ахуалын бақылауда ұстауға тиіс. Оларға көмектесу қажет.

Мысалы, солтүстікке көктем енді келіп жатыр. Қар еріп, елді мекендерді қарғын су басу қаупі туындайды.

Былырғы тасқыннан орталық та, жергілікті билік те тиісті қорытынды жасады деген тиісті ақпаратты алып жатырмын. Жаз шыққан соң өрт қаупі күшейеді. Табиғат апаттарының алдын алу, сақтану шаралары үнемі назарда болуы керек.

Мен жаппай цифрландыру мен жасанды интеллектіні барлық салаға кеңінен енгізу мәселесіне үнемі назар аударамын.

Қазір қай елдің жаңа технологияларды өз пайдасына жарата алатыны, қай елдің көш соңында қалатыны анықталып жатқан шешуші кезеңге қадам бастық.

Экономиканың барлық саласы және еңбек нарығы жасанды интеллектінің тікелей қатысуымен түбегейлі өзгеріп жатыр. Адамзат тіршілігінің мәні мен қалыбы басқаша сипат алып барады.

Мен бұл мәселені ерекше бақылауда ұстаймын.

Келесі мәселе. Туризм аймақтардың дамуына серпін беретін сала болуға тиіс.

Жергілікті жердегі республикалық және халықаралық іс-шаралар өңірлердің туристік әлеуетін арттыруға ықпал етеді.

Туризм – бизнес пен экономиканың тұтас саласы. Мамандарды даярлау қажет.

Біз Балқаш көлінің айналасында Тұран жолбарысының популяциясын қалпына келтіруге кірістік. Бұл – шаруашылық қызметке байланысты шешуге тура келетін көптеген мәселемен қатар жүретін күрделі міндет.

Келесі кезекте ілбистерді сақтап, оның санын көбейтуіміз керек.

Адамзаттың бүлдіргі іс-әрекетінің кесірінен Каспий итбалығы, қызғылт қоқиқаз және басқа да ерекше жан-жануарлар мен өсімдіктер әлеміне қатер төніп тұр. Ащы да болса шындық осы. Біз табиғаттың осы бір сыйына барынша назар аударып, оны сақтай білуіміз қажет.

Мен Мемлекет басшысы ретінде бұл ауқымды жұмыстың маңызы орасан зор екенін көрсету үшін осы қоғамдық ұйымға өзім жетекшілік етуге дайынмын.

Бұған қоса, біз тағы бір қазынамыз – тазыны халықаралық тізімге енгізе алғанымызды айта кеткім келеді.

Аң аулайтын айрықша қасиеттері бар қазақы иттің тұқымын енді бүкіл әлем біледі.

Сонымен бірге тазалық мәселесі әрдайым назарда болуға тиіс.

Былырдан бері елімізде «Таза Қазақстан» акциясы жүріп жатыр.

Бастамаға азаматтар жаппай қолдау білдірді. Акция жалпыұлттық сипатқа ие болды.

Күн жылынып келеді, енді жұрт сенбілікке шығып, айналасын тазалайды. Бұл – өте дұрыс.

Мен бұған дейін де айттым, «Таза Қазақстан» – жай науқан емес. Бұл әр адамның және барша халықтың күнделікті дағдысы, өмір салты болуы қажет.

Баршанызға мәлім, екі жыл бұрын менің тапсырмаммен «Жайлы мектеп» ұлттық жобасы басталды.

Жобаның негізгі мақсаты мектептегі орын тапшылығын жою, сондай-ақ апатты және үш ауысымды мектептер мәселесін шешу болды.

Биыл елімізде 500 мың оқушыға арналған екі жүзден астам мектеп салынады.

Мына жайтты қаперде ұстаған жөн: барлық жерде тек «Жайлы мектеп» жобасы аясында мектеп салу міндетті емес. Сапалы салынған қарапайым мектептерге де сұраныс жоғары.

Жуырда Талдықорғанға бардым. Ондағы қазақ мектебі қарапайым болса да тартымды. Осындай мектептерді барлық жерде салу керек. Өйткені «Жайлы мектептер» айтарлықтай қымбат, оны әр облысқа сала берудің қажеті де шамалы.

Бүкіл ел бойынша медицина инфрақұрылымын барынша дамыту жұмыстары жалғасады. Осы жылдың соңына дейін «Ауылда денсаулық сақтауды жаңғырту» ұлттық жобасы аясында 188 медицина нысаны салынады.

Тұрғындарға, әсіресе әлеуметтік жағынан осал топтағы азаматтарға баспананың қолжетімді болуы – тұрмыс сапасының жақсарғанын білдіретін негізгі көрсеткіш.

Былыр мемлекет осы санаттағы адамдар үшін 21 мыңға жуық пәтер сатып алды.

Өздеріңіз білесіздер, мен 2025 жылды «Жұмысшы мамандықтары жылы», – деп жарияладым.

Бұл – кәсіптік және техникалық білім беру саласын жаңғыртуға және жұмысшы мамандардың қоғамдағы беделін арттыруға арналған маңызды шешім.

Жастардың мүмкіндігін арттырып, кәсіби бағыт-бағдар беруге баса назар аудару қажет. Олардың сұранысқа ие жұмысшы мамандықтарды меңгеруіне жағдай жасау керек. Бұл – өңір басшыларының бәрінің міндеті.

Елімізде футболды дамытуға баса мән беру керек деп санаймын.

Демеушілер қаржысы есебінен облыстық стадиондардың көпшілігін жаңғырту қажет немесе жаңа футбол стадиондарын салуды қолға алған жөн. Бұл мәселені бақылауда ұстаймын.

Әрбір облыс, аудан орталығында, кент пен ауылда балаларға арналған футбол алаңы болуға тиіс. Бұл – алдағы екі жылдың міндеті. Оның орындалуын тексереміз.

Сонда ғана біз бүкіл әлемге танымал әрі әлеуметтік, бұқаралық спорт саналатын осы ойынды жаңа деңгейге көтере аламыз.

Спортты насихаттау, оны әсіресе балалар мен жасөспірімдер арасында дәріптеу – ұлт саулығының кепілі.

Соңғы жылдары мемлекет қолдауының нәтижесінде балалар спорты қарқынды дами бастады. Бірақ бұл – жеткіліксіз.

«Қуатты аймақтар – қуатты ел» ұстанымы – менің саяси бағдарымдағы мызғымас қағиданың бірі.

Үкімет осы қағиданы негізге ала отырып, облыстардың еншісіндегі әлеуметтік салықты сақтап қалу туралы шешім қабылдады. Алайда облыс әкімдері бюджет қаржысын үнемдеп, тиімді пайдалануы керек.

Елге пайдасы тиетін әлеуметтік маңызы бар жобаларға басымдық беру қажет.

Бүгін айтылған бастамалар мен жобалар аймақтардың біркелкі дамуына ықпал етіп, еліміздің одан әрі өркендеуіне жол ашады деп сенемін.

Құрметті отандастар!

Әлемдегі ауқымды өзгерістерге баршамыз куә болып, тіпті, оған өзіміз де қатысып жатырмыз. Бұл үрдістің жалғаса берері сөзсіз.

Басты халықаралық мәселелерді шешуге қатысты жаңа пайымдар мен нарративтер, ерекше көзқарастар мен тәсілдер пайда болды.

Біз тарих, дәстүр және қазіргі заман құндылықтарын әрдайым бірдей ұстанып келеміз.

Жұртты саяси прагматизмге шақырып, қоғамда Заң мен тәртіпті орнықтыру маңызды екенін бұрыннан айтып жүрміз.

Қазір әлемде болып жатқан оқиғалар біздің бағдарымыздың дұрыс екенін көрсетті.

Әрине, шетелдегі жағдайды үнемі ескеріп отыру маңызды. Бірақ біз алдымен өз еліміздің ішкі мәселелеріне ден қоюымыз керек.

Кез келген мәселеде өзгелерді айыптап, қара бұлтты төңдіре беруге болмайды.

Қоғам санасындағы осындай құбылыстар ұлтымызды идеологиялық және мәдени тұрғыдан әлсіретеді. Тіпті, еліміз қазіргі қатігез әлемде өзгелерге жем болуы мүмкін.

Бір сөзбен айтсақ, біздің ұлттық ой-санамыз мықты болуы керек.

Жаһанды белгісіздік жайлаған бұлыңғыр заманда бәсекеге барынша қабілетті болу үшін барлық жағынан кемел ұлт болуымыз қажет.

Бұл – өркениетті, икемді, мақсатшыл жұрт болу деген сөз.

Біз үшін ешкім елімізді дамытып, көркейтіп бермейді.

Қазақстан өз азаматтарымызға, яғни бізге ғана керек.

Біз өз мүмкіндігіміз бен күш-қуатымызға арқа сүйейміз қажет.

Сондықтан ұлт ретінде алға басуға не кедергі болса, соның бәрінен арылып, сапалы ұлт болуға тиіспіз.

Елімізді жаһанға жайылып келе жатқан өзгерістерге дайындап, Қазақстанды кез келген сын-қатерге төтеп бере алатын қуатты мемлекет етуіміз керек.

Бұл – менің Президент ретіндегі басты миссиям.

Бұл – тұтас ұлтымызға ортақ маңызды міндет.

МАҚАЛА ҚЫСҚАРТЫЛЫП АЛЫНДЫ.

ЕЛІМІЗДЕ ЖАҢА РЕКОРД: Жетісу облысында бір мезгілде 336 баланың тұсауы кесілді



Жетісу облысында Наурыз мейрамының онкүндігі аясындағы Мәдениет және ұлттық салт-дәстүрлер күніне орай «Өмірге алғашқы қадам» атты тұсаукесер рәсімі өткізіліп, бір мезгілде 336 баланың тұсауы кесілді. Бұл рәсім Қазақстанның Рекордтар кітабына енгізілді, - деп хабарлайды Жетісу облысы әкімінің баспасөз қызметі.

Талдықорған қаласындағы шара «Жастар» Спорт сарайында облыс әкімі Бейбіт Исабаевтың қатысуымен өтті. Мерекелік рәсім Қыдыр ата кейпіндегі қарияның көпке бата беруімен басталды.

Облыстың аудан - қалалары Спорт сарайындағы шараға бейнебайланыс арқылы қосылды. Осы күні Кербұлақ, Көксу, Ескелді, Алакөл, Сарқан аудандарында 30 баладан, Ақсу ауданы мен Текелі қаласында 20 баладан, Қаратал ауданында 50 бала, сондай - ақ, Талдықорған қаласында, жалпы саны 336 баланың бір мезгілде тұсауы кесілді. Тұсаукесер рәсімін балалардың жолы ашық, қадамы нық, өмірі ұзақ болсын деген ниетпен көпке сыйлы ардагерлер, өнер қайраткерлері, қаламгерлер, журналистер, дәрігерлер, мемлекеттік қызметшілер, кәсіпкерлер, қоғамдық бірлестік өкілдері т.б. атқарды.

Шарада Рекордтарды тіркеу комиссиясының мүшесі Бақытжан Тастүлеков сөз алып:

- Елімізде үш жүзден астам баланың тұсауын бір мезгілде кесу алғаш рет Жетісу облысында өткізіліп отыр. Сондықтан бұл факт Қазақстанның рекордтар кітабына енгізілді, - деп осыны растайтын сертификат ұсынды.

Көп балалы ана, үшемдерді өмірге әкелген Сенбай Тұрсынбек те осы мерекеде сәбилерінің тұсауын кескізуге арнайы алып келді. Алғашқы қадамын жасаған бүлдіршіндердің тұсауын білім беру саласының үздігі, 40 жылға жуық тәжірибесі бар инженер-педагог Әсет Жұмаділов кесті.

- Отбасында алты баламыз бар, тұңғышымыз Дарын 13 жаста, ол да бүгін менімен бірге келді. Күйеуім аспаз болып жұмыс істейді. Бүгін осы мереке күні үш кішкентайым - Дархан, Диана, Дарияның тұсауын кескіздім. Бұл рәсімнің дәл Наурыз күндерінде атқарылғанын жақсыға балап отырмын. Балаларымның алдағы болашақ жолы үшін жақсы бір белгі деп санаймын, - деді ол.

Осы күні Наурызбаевтар отбасы да қуанышқа кенеліп, 22 наурызда бір жасқа толатын кішкентай Инаяттың тұсауы кесілді:

- Тұңғыш баламыздың осындай мерекелік, салтанатты жағдайда алғашқы қадамын

жасағанына қатты қуанып тұрмыз. Жастардың ұлттық дәстүрлерімізді сақтап, оны ұстануға белсенді қатысқанын қоштаймын, - дейді Инаяттың анасы Диана Әлімбек.

С.Луганский атындағы Талдықорған авиабазасының командирі, 10 жылдан астам ұшқыш қызметін атқарып келе жатқан капитан Айдос Досмұхамбетовтің отбасы да құттықтау тілектерін жеткізді:

- Үйленгенімізге 6 жыл болды, екі баламыз бар. Бүгін 11 айлық қызымыз Альсафидің тұсауын кестік. Бүгінгі шараға қатысқан балалардың бәріне құтты қадам тілейміз, жолдары ашық болсын. Наурыз мерекесімен барша халықты құттықтаймыз, - деді оның жұбайы Армангүл Төлеген.

Тағы бір қуаныш иесі:

- Үш баланың анасымын. Ұлым Бейбарыс, қызым Айкүнім және кіші ұлым Құнанбай бәріміз мұнда бірге келдік. Бүгін кіші баламның тұсауы кесілді. Біз отбасында дәстүр-салтымызды құрмет тұтамыз, ата - бабаларымыздың ұстанған тәлімді жолын жалғастыруға, тарихты білуге, мәдени мұраларымызды сақтауға ерекше көңіл бөлеміз. Бүгінгі шара да - сондай құрметтің бірі, - деді «ТАТЭК» АҚ инженері Әсел Мырзаханқызы.

Ал, бұл күні Қаратал ауданында тұсауы кесілген 30 балаға байғазы ретінде қозы сыйға берілді.

Қуаныш әсерімен бөліскен көп балалы ана, «Алтын алқа» иегері Лида Жанбота:

- Біздің отбасымыз үшін бүгін қуаныш, қызымыз алғашқы қадамын жасады. Наурыз мерекесімен, Қасиетті Рамазан айымен тұспа - тұс келген жақсылыққа әулетіміз ерекше қуанып отыр. Ұйымдастырушыларға үлкен рахмет. Бүгін қызыма сыйға тартылған кішкентай қозысы енді өзімен бірге шапқылап ойнап өсетін болды, - деді ол.

Жетісу облысы әкімінің баспасөз қызметі.

*"Өмірге алғашқы қадам" аясында
тұсаукесер рәсімі ағартылауда*



Жетісу облысында Наурыз мейрамының онкүндігі аясындағы Мәдениет және ұлттық салт - дәстүрлер күніне орай «Өмірге алғашқы қадам» атты тұсаукесер рәсімі өткізіліп, бір мезгілде 336 баланың тұсауы кесілгені және бұл рәсім Қазақстанның Рекордтар кітабына енгізілгені туралы облыстан келген тапсырма бойынша Жетісу облысы әкімінің баспасөз қызметінің Елімізде жаңа рекорд айдарымен облыстың толық мақаласын жариялады.



Алайда, ол мақалада ауданнан мәлімет дұрыс берілмей қалған ба? Ақсу ауданынан 20 баланың тұсауы кесілді деп жазылды.

Мен газет тілшісі ретінде ауданда өткен шараның басынан аяғына дейін қатысып, суретке түсірдім.

Ауданда жаңадан ашылған спорт кешенінде өткен тұсау кесу рәсіміне екі жақ қатарда 15 - 15 тен 30 ақ жол жайылып, 30 баланың тұсауын кесу жоспарланса, ауылдардан келген балалар саны одан да көбейіп, 32 баланың тұсауы кесілді. Оған суреттер дәлел.

Бірінші нөмерлі баланың тұсауын аудан әкімі Берік Тынышбайұлы, екінші нөмерді аудандық мәслихат хатшысы Бейбіт Жаңылысұлы кеседі деген тізім жалғаса келіп 32 баланың аттарын атаған жүргізуші сөзі де бейне таспаға жазылған. Олай болса облыс бойынша 336 баланың рекордына бізде қалып қалған 12 баланы қоссақ, облыс бойынша 348 бала болатын болып тұр.

Шараны өріне тікелей эфир арқылы облыстан басқарып, бата беріліп, рекордтарды тіркеу комиссиясының мүшесі Бақытжан Тастүлеков аталмыш рәсім рекордтар кітабына енгенін мақтанышпен айтты.

Басқа аудандар сияқты біздің аудан да бір уақытта тұсаукесер рәсімін атқарып, сонында аудандық ардагерлер кеңесінің төрағасы Амангелді Айтбаев "балалардың жолы ашық, қадамы нық болсын, - деп батасын беріп, барлық қатысушылар естелік суретке түсті.

Ербол СЫМХАНОВ.

Жансүгіров ауылы.

Жетісу облысында "ШАҢЫРАҚ КҮНІ" аясында 60 отбасы жаңа пәтерлі болды



тілге тиек етіп, жаңа пәтер иелеріне ізгі тілегін білдірді.

Мүгедек бала асырап отырған ана Гүләйім Абилхамиева да жаңа қонысқа ие болғандардың бірі.

- Үш балам бар. Кемтар бала өсіріп отырғандықтан, баспананың жайлы болуы бірінші кезекте маңызды. Бұған дейін ұзақ жыл жер үй жалдап тұрдық, жайлы үй жалдауға мүмкіндігіміз болмады. Он үш

жыл үй кезегінде тұрдық. Бүгін қолымызға жаңа пәтердің кілті тиді. Бәрінен де баламның күтіміне жайлы болатынын ойлап, ерекше қуанып тұрмын, - дейді ол қуанышын жасырмай.

Қоныстойын атап өтіп жатқандардың ішінде көп балалы отбасылар да бар.

- Өзім «Күміс алқа» иегерімін. Балаларым байлығым деп білемін. Бүгін Наурыз мерекесі қарсаңында мемлекеттен 3 бөлмелі жаңа пәтер беріліп отыр. Бүкіл әулетімізбен қуанып жатырмыз. Тұрғын үймен қамту ісінің басы-қасында жүрген азаматтарға алғысым шексіз. Барша қоныстой иелерін бүгінгі қуаныштарымен құттықтаймын, - деді Ақтоты Анкежанова.

Талдықорғандық жалғызбасты ана Надежда Сухомлинова да жаңа пәтерге қол жеткізгеніне риза:

- Үш баланың анасымын. Үлкенім қазір пәтерәкі төлеміне, тұрмысымызға жәрдемдесу үшін басқа қалаға жұмысқа кеткен. Енді өз баспанамызға қол жеткіздік, бәріміз бір шаңырақ астында тұратын боламыз, - дейді ол.

Еске салсақ, «Шаңырақ күнінде» белгіленген іс-шаралар отбасы институтын нығайтуға, отбасы құндылықтарын насихаттауға бағытталуда. Осыған орай облыстың аудан-қалаларында елу жыл отасқан отбасылармен кездесулер, үлгілі шаңырақ иелерімен сыр-сұхбаттар, жас отбасылар байқаулары, неке қию рәсімі, жаңа туған жас нәрестелер мен олардың аналарын құттықтау, т.б. шаралар кеңінен өткізілуде.

Жетісу облысы әкімінің баспасөз қызметі.

Фотосуреттерді түсірген: Женис ЫСҚАБАИ, Олжас ҚҰРМАШЕВ.

Бүгін Наурыз мерекесін атап өту аясындағы Шаңырақ күніне орай әлеуметтік жағынан осал топтағы азаматтарға, жетім балаларға, көп балалы отбасыларға облыс орталығында жаңа 60 пәтер берілді. Талдықорғандықтарға пәтер кілттерін облыс әкімі Бейбіт Исабаев тапсырды, - деп хабарлайды Жетісу облысы әкімінің баспасөз қызметі.

Жалпы «Самұрық Қазына» Ұлттық әлауқат қоры» АҚ қаржысына тұрғызылған бес қабатты тұрғын үйдің құрылысы өткен жылдың наурыз айында басталған болатын. Бүгін пайдалануға берілген үйдің 15-і - бір бөлмелі, 15-і - екі бөлмелі, 30-ы - үш бөлмелі пәтерлер.

Өңір басшысы «Бірлік» шағын ауданындағы жаңа қоныс иелерін қуаныштарымен құттықтап, Талдықорған қаласына жасалып отырған қолдаулар шараларына, соның ішінде тұрғын үй құрылысын жандандыруға қатысты жұмыстарға қысқаша тоқталды.

- Бүгін заманауи үлгіде салынған, әдемі, жайлы үй өздеріңіз сияқты біршама жылдан бері кезекте тұрған азаматтарға беріліп отыр. Жалпы облыс көлемінде «Самұрық Қазына» қоры бізге Талдықорған қаласында, сол сияқты Панфилов және Кербұлақ аудандарында тұрғын үйлер салып береді. Бүгін сол үйлердің алғашқы легі өздеріңізге ұсынылып отыр. Өткен жылы тұрғын үй берудің барлық бағыты бойынша Талдықорған қаласының өзінде 1283 отбасы баспаналы болса, биылғы жылы 1 500-ге жуық отбасыға баспана кілттері табысталатын болады. Бұл ретте жыл басынан бүгінгіні қоса алғанда 188 отбасы үйлі болып отыр, - деп атап өткен Б.Исабаев алдағы жоспарлар жайын

Облыс әкімі су тасқыны қаупі бар аймақтарды әуеден бақылады



Облыс әкімі су тасқыны жағдайын болжау мен талдауға мүмкіндік беретін мұндай мониторингілеу жұмыстарын жүйелі негізде жүргізу керектігін атап өтіп, су тасқыны қаупінің алдын алуды қамтамасыз етудің кешенді шараларын күшейтуді тапсырды.

Атап өтсек, 2025 жылғы су тасқыны кезеңіне алдын ала дайындық шеңберінде өткен жылы 34 іс-шара атқарылды. Ал, биыл бұл мақсатқа

1,9 млрд. теңгеге жуық қаражат бөлінді. Бұл қаражатқа бірқатар магистралды каналдарды жөндеу, су тасқыны қаупі бар 2 өзенде нығайту, тереңдету жұмыстары және профилактикалық іс-шаралар жүргізіледі.

Жалпы су тасқыны жағдайының күрделенген кезеңіне дайындық ретінде бүгінгі күнге аудан және қала әкімдіктерімен 16 мың тонна инертті материал, 112 тонна жанар-жағармай мен 189 мотопомпа дайындалды. Инженерлік техниканы тарту бойынша шаруашылық субъектілерімен саны 101 меморандум жасалды. Өңірде 235 эвакуациялық пункт әзірленді.

ЖЕТІСУ ОБЛЫСЫ ӘКІМІНІҢ БАСПАСӨЗ ҚЫЗМЕТІ.

Фотосуреттерді түсірген: ЖЕҢІС ЫСҚАБАЙ.

Жетісу облысында егіс алқабы 510 мың гектардан асады



Өңірде көктемгі егіс жұмыстарына дайындық жалғасуда. Ауылшаруашылығы дақылдарының егіс алқабы 510 мың гектардан асады, оның ішінде дәнді дақылдар 295,3 мың гектарды, майлы дақылдар 89,7 мың гектарды, қант қызылшасы 12,2 мың гектарды, картоп 6,8 мың гектарды, жемшөп дақылдары 97,3 мың гектарды құрайды.

Егіс науқанын сәтті өткізу үшін жаздық ауылшаруашылығы дақылдарының 52,1 мың тонна тұқымы дайындалды. Тұқымдарды зертханалық тексеру жалғасуда. Қант қызылшасын себуге 17,4 мың тонна тұқым қажет, оның негізгі көлемін Көксу қант зауыты мен «Жетісу ӘКК» қамтамасыз етеді.

Өңірдің шаруашылықтарына 58,8 мың тонна минералды тыңайтқыш қажет болады.

Көктемгі егіс жұмыстарының қалыпты жүргізілуін қамтамасыз ету үшін шаруаларға 5,5 мың тонна арзандатылған дизель отыны бөлінетін болады.

Егіс алқабына 20 414 бірлік техника жұмылдырылады, арнайы техниканың 99% - ы жұмыстардың басталуына дайындалып қойған.

«Кең дала-1» және «Кең дала-2» бағдарламалары аясында көктемгі дала жұмыстарын жүргізуге 2025 жылы 3,7 млрд. теңге қарастырылған. Бүгінгі таңда «Аграрлық несие корпорациясына» 4,3 млрд. теңге сомасына 170 өтінім келіп түсті, 2,5 млрд. теңге сомасына 77 өтінім бойынша қаржыландыру бөлінді.

ДЕРЕККӨЗ: ҚР АУЫЛШАРУАШЫЛЫҒЫ МИНИСТРЛІГІНІҢ РЕСМИ ИНТЕРНЕТ РЕСУРСЫ.

Өңір басшысы ел чемпионы "Жетісу" әйелдер волейбол командасын қабылдады



Облыс әкімі Бейбіт Исабаев еліміздің 9 дүркін чемпионы, волейболдан әйелдер командалары арасында Қазақстанның XXXIII чемпионатында жеңімпаз болған «Жетісу» кәсіби волейбол клубының ұжымымен кездесу өткізді. Кездесу барысында клуб өкілдері марапатталды, - деп хабарлайды Жетісу облысы әкімінің баспасөз қызметі.

- Сіздер «Жетісуға» чемпиондық атақты қайтарып қана қоймай, бір маусымда үш мәрте жеңіске жетіп, Қазақстан чемпионаты мен Кубогын тоғызыншы рет, Суперкубокты төртінші рет жеңіп алдыңыздар. «Жетісу» волейбол клубының спорттағы кәсіби жолы, жеңіс тарихы мен берік дәстүрі – өскелең ұрпаққа лайықты үлгі. Сіздер біздің үмітімізді ақтадыңыздар, - деген Б.Исабаев бұдан кейін марапаттау рәсіміне көшті.

Атап айтқанда, «Жетісу» әйелдер волейбол командасының бас бапкері Марко Гршич жоғары мемлекеттік награда - II дәрежелі «Достық» орденімен, клуб директоры Нияз Жантілеуов, команда капитаны Карина Денисова, ойыншылар Мадина Бекет, Перизат Нұрбергенова, Татьяна Никитина Қазақстан Республикасы Президентінің Алғысымен және арнайы төсбелгісімен марапатталды. Сондай-ақ, бірқатар ойыншылар мен жаттықтырушыларға, команданың спорт дәрігері мен массажисіне облыс әкімінің "Алғыс хаттары" тапсырылды.

Өздеріне құрмет пен қолдау көрсеткені үшін алғысын білдірген команданың бас бапкері Марко Гршич:

- «Жетісу» командасының чемпион атануы - біздің ортақ жеңісіміз. Көз алдымыздағы үш кубокқа қарағанда бойымызды мақтаныш сезімі билейді. Ең алдымен спортшыларымыздың маусым бойы қалай табанды дайындалғанын, командалық рухын биік ұстағанын атап өткім келеді. Болашақта да ары қарай табанды жұмыс істеуіміз керек, - деді ол.

Сол сияқты команда капитаны Карина Денисова:

- Талдықорғанда кәсіби волейболды одан әрі дамыту үшін тамаша жағдай жасап, көмек көрсетіп, қолдау білдіргендеріңіз үшін алғысымды білдіремін. Біздің бар жағдай жасалған өз заманауи жаттығу базамыздың болғаны бізге үлкен көмек болды. Біз сәтсіздікте де, жеңісте де бірге болдық, сол ұйымшылдығымыздың арқасында осындай жетістікке жеттік. Сөйтіп, «Жетісу» клубының бұрынғы даңқын қайтарып ала алдық, - деді К.Денисова.

Атап өтсек, чемпионат қорытындысы бойынша К.Денисова үздік ойыншы, ал, Дарья Шаргородская мен Мадина Бекет тиісінше үздік байланыстырушы және үздік либеро болып танылды.

Сонымен қатар кездесуде Бейбіт Исабаев өңірдің спорт саласы мен спортшыларына жан - жақты қолдау көрсетудің жалғасатынын жеткізді.

Айта кетейік, «Жетісу» клубы бұған дейін 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2014, 2015 және 2020 жылдары сегіз рет ел чемпионы атанған болатын. Ал, жуырда әйелдер командалары арасында волейболдан XXXIII Қазақстан чемпионатында тағы бір рет алтын медаль алып, клуб 2024-2025 жылдың маусымында еліміздің 9 дүркін чемпионы атанды.

Облыста "Жетісу салбурыны – 2025" республикалық турнирі аяқталды



Талдықорғанда Наурыз мерекесіне орай алғаш рет «Жетісу салбурыны – 2025» республикалық турнирі өтті. Оған еліміздің әр өңірінен 12 команда – 54 құсбегі қатысты, - деп хабарлайды Жетісу облысы әкімінің баспасөз қызметі.

«Жетісу саятшылары» ұлттық спорт түрлері федерациясының президенті Бүркітбай Файзолла құттықтау сөз сөйледі:

- Саятшылықты ұлттық мақтанышымыз ретінде сақтап, ұрпақтарға жеткізу – бүркітшілердің міндеті. Біз бұл бірегей өнерді ЮНЕСКО-ның материалдық емес мәдени мұра тізіміне енгізу үшін бар күшімізді саламыз. Осы ұлттық спорт түрін, осы дәстүрлерді одан әрі дамыту жолындағы жұмысымызды жалғастырамыз, - деді ол.

Құсбегілер сайыстың негізгі кезеңдерінде бүркітті қолға шақыру және шығарға салу бойынша бақ сынады.

Жарыс қорытындысы бойынша «Бүркіт» номинациясында атыраулық

Арман Кушкарлов I орын, Алматы облысының бүркітшілері Алмас Сейітжан II орын, Өмірхан Баетбайпен Сейітжан Бексұлтан III орынды иеленді.

Ал, «Қаршыға» аталымында жамбылдық Берікболсын Бабажан алтын, алматылық Аян Сейітжан күміс, Жамбыл облысынан келген Бақдәулет Бабажан мен Алматы облысының саятшысы Бекнияз Қуанышбаев қола медалға ие болды.

Қарағандылық Таңат Оспанқұлов «Ителгі» номинациясында үздік шығып, I орын алса, II орын жетісулық Кісей Әбдікәрімге, III орын Алматы мен Астана қалаларынан келген Ерасыл Серікбекұлымен Сұлтансері Есентаевқа берілді.

Жүлдегерлердің бәрі Кубоктар, Грамоталар, сол сияқты ақшалай сыйлықтармен марапатталды.

Жетісу облысы әкімінің баспасөз қызметі.

● ҚҰРЫЛТАЙҒА ПІКІРЛЕР

ПРЕЗИДЕНТ ҚАСЫМ – ЖОМАРТ ТОҚАЕВТЫҢ
ҚАТЫСУЫМЕН ҰЛТТЫҚ ҚҰРЫЛТАЙДЫҢ
IV ОТЫРЫСЫ ӨТТІ

Қазіргі заманда экономика инновацияға негізделуі керек екені сөзсіз. Біз ғылымды дамыту, соның ішінде қолданбалы зерттеулер жүргізу үшін көп жұмыс істеп жатырмыз. Ғылыми жаңалықтарды коммерцияландыруға, ғылым мен өндірістің байланысын күшейтуге баса мән беріліп отыр.

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың
Ұлттық құрылтай отырысындағы сөзінен



Өз сөзінде Мемлекет басшысы Қазақстанның тұрақты дамуының негізі болатын ұлттық құндылықтарды атап өтті. Оларға тәуелсіздік пен отаншылдық, бірлік пен ынтымақ, әділдік пен жауапкершілік, заң мен тәртіп, еңбекқорлық пен кәсібилік, жасампаздық пен жаңашылдық жатады.

Мемлекет басшысының құрылтай мүшелерімен өткізген кездесулері мемлекеттік сая-

сатты күшейтудің және өзекті мәселелердің тиімді шешімдерін табудың стратегиялық бағытын айқын көрсетеді. Ашық диалог пен тұрақты талқылар мемлекеттік құрылымдар мен қоғам арасындағы өзара іс-қимылды нығайтады, ұлттық саясаттың негізгі бағыттарын дәйекті түрде дамытуға ықпал етеді.

Алма ҚҰРМАНҒАЛИЕВА,
аудандық партия
филиалының төрағасы.

БІРЫҢҒАЙ УАҚЫТ БЕЛДЕУІ
және МЕМЛЕКЕТТІК БАСҚАРУДЫ
ОҢТАЙЛАНДЫРУ

Бүгінгі Ұлттық құрылтайда Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев бірыңғай уақыт белдеуіне көшу мәселесіне және мемлекеттік басқаруды оңтайландыруға тоқталды.

Бірыңғай уақыт белдеуі – тиімді шешім. Үкімет пен Парламент бұл мәселені жан-жақты зерттеп, қоғам белсенділерінің аландаушылығы негізсіз екенін анықтады.

«Бұл тәсіл мемлекетті басқару ісін жеңілдетеді, логистика мен бизнес-үдерістерді оңтайландырады. Осымен пікірталасты доғару қажет, оны саясиландырудың қажеті жоқ», – деді Президент.

Мемлекеттік басқаруды жүйелеу – басты міндет. Үкімет әр саладағы бағдарламалар мен кешенді жоспарларды қайта қарап, олардың тиімділігін арттыруы тиіс.

«Ең бастысы – барлығын өзгерту емес, атқарылып жатқан шаруаны оңтайландырып, оның тиімділігін арттыру», – деп атап өтті Мемлекет басшысы.

Қабылданатын шешімдер – халықтың сұранысы мен заман талабы. Ұлттық құрылтай – ел болашағына қатысты маңызды мәселелерді ашық талқылап, оңтайлы шешімдер қабылдайтын алаң.

Бірлік пен жүйелілік – еліміздің тұрақты дамуының кепілі!

Данияр АХМОЛДАЕВ,
І.Жансүгіров атындағы орта мектебінің директоры,
облыстық мәслихат депутаты.

Қазақстан Республикасы Мемлекеттік қызмет істері агенттігінің Жетісу облысы бойынша департаментінің негізгі басты бағыттарының бірі көрсетілетін мемлекеттік қызметтердің сапасын арттыру және де халыққа сапалы қызмет көрсетуді бақылау болып табылады.

Осыған орай, Департаментпен мемлекеттік қызметтер көрсету ба-рысында заңдылықтың сақталуының қамтамасыз ету мақсатында об-лыс көлеміндегі аудандардың және қалалардың білім бөлімдерімен, ау-дан, қала, ауыл мектептерімен және балабақшаларымен көрсетілетін мемлекеттік қызметтерге қашықтықтан байқау жүргізіліп, қызмет берушілер та-рапынан бірқатар заң бұзушылықтарға жол берілгендігі анықталды.

Мәселен, Департаментпен Ақсу, Сарқан және Көксу аудандарының,

Білім саласында мемлекеттік қызметтерді заңнама
талаптарына сәйкес көрсетілмеу себебінен
57 азаматтың бұзылған құқықтары қалпына келтірілді

Білім саласында мемлекеттік
қызметтерді заңнама талаптарына
сәйкес көрсетілмеу себебінен
57 азаматтың бұзылған
құқықтары қалпына келтірілді

ІЛГЕРІЛЕУГЕ БАСТАҒАН АЛТЫ ЖЫЛ

Даму қарқынын көріп келеміз

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың ел тізгінін қолына алғаннан бері көптеген сын-қатерге қарамастан, экономикалық дамуда елеулі нәтижелерге жетті.

Оны барлығымыз көзімізбен көріп, санамызбен түйсініп келеміз. Жақында халық алдында осы алты жылда жеткен жетістіктер туралы халық алдында есеп берді.

Оны телеарнадан, әлеуметтік желілерден, газеттерден оқып танысып жатырмыз.

Соның ішінде біздің ауданымызға қатысы бар, қарапайым халық түсінетіндей өзіміздің қарапайым пікірімізді білдіргім келеді.

Елімізге тартылып жатқан инвестициялар мен әр түрлі салада жеткен жетістіктерді айтағанда, құрылыс индустриясы да рекордтық өсу қарқынын көрсетіп отыр. 2024 жылы пайдалануға берілген тұрғын үй көлемі 2018 жылмен салыстырғанда 6,4 миллион шаршы метрге немесе 51,4%-ға артып, 19 миллион шаршы метрге жетті. Оның ішінде біздің ауданымызда да атқарылып жатқан жұмыстар жетерлік. Жаңа құрылыстар ау-

данымызда да қарқынды жүріп жатыр.

Сонымен қатар жолдардың құрылысы мен оларды жөндеу жұмыстары Президенттің тұрақты бақылауында. Өзіміз күнделікті жүріп жүрген Алматы – Өскемен тас жолының бұрынғы кезімен салыстырғанда сапасын айтпасақ та түсінікті. Бұл – шынымен де рекордтық көрсеткіш.

Елімізді газдандыру жұмыстары жалғасуда. Бұйырса бір – екі жылда біздің ауданымыз да газбен қамтамасыз етілетініне сенімдіміз.

Өзім қазіргі таңда ауылшаруашылығымен айналысып жүргеннен кейін осы салаға бөлініп жатқан көмектерді жерлестеріммен бірге көріп келемін. Астықтың былтырғы рекордтық өнімі ауыл еңбеккерлерін мемлекеттік қолдау шараларының тиімділігін көрсетіп отыр. Биыл аудан алыбы Ақсу қант зауытына қабылданған тәтті түбірлердің қандай көлемде болғанын кезек күткен жүк автокөліктерінің санынан – ақ аңғаруға болады.

Мен ең ұзақ аудандық аурухананы басқарған ардагер дәрігер ретінде осы уақыт аралығында денсаулық саласына бөлінген

көңілді де байқап келемін. Мемлекет басшысы жақында ғана өскелең ұрпақты қолдау шараларын жүйеге келтіруге және күшейтуге бағытталған «Қазақстан балалары» атты жаңа біртұтас бағдарламаны ұсынды.

Көпбалалы отбасыларға олардың табысына қарамастан төленетін жәрдемақы енгізілді. «Аңсаған сәби» арнайы бағдарламасының арқасында, бала сүйе алмаған отбасыларда 2021 жылдан бері 9 мыңнан астам сәби дүниеге келді.

Денсаулық сақтау жүйесінің кадрлық әлеуетін арттыруға, әсіресе ауылдық жерлерді қажетті мамандармен қамтуға ерекше назар аударылып келеді. Қаншама денсаулық сақтау нысандары салынды.

Білім саласы туралы мен айта алмаймын. Алайда ол жұмыс та қарқынды жүруде. Мұның барлығы да мемлекет басшысының белсенді дипломатиялық күш - жігерінің арқасында деп білеміз.

Әшімғали ЖҰМАГЕЛДИН,
ардагер-дәрігер.

Жетісу облысында 3 мыңнан астам отбасына
қайырымдылық жасалды

«Наурызнама» тұжырымдамасы аясында «Жанашыр жүрек» республикалық қайырымдылық акциясы Жетісу өңірінде де кеңінен атқарылуда. Акция кезде акция аясында облыстың аудан-қалаларында жалпы саны 3 мыңнан астам отбасы қайырымдылық шараларымен қамтылып, оларға 33 млн. теңгенің көмегі көрсетілді, - деп хабарлайды Жетісу облысы әкімінің баспасөз қызметі.

Мәселен, Көксу ауданында демеушілер 20 баланың балабақшаға төленетін бір жылдық төлемін жасап берді.

Ал, Қаратал ауданында азық-түлік көмегі ерекше қажеттіліктері бар 80 тұрғынға берілді. Қайырымдылық акциясына ауданның кәсіпкерлері мен осы игі іске бей-жай қарамайтын қарапайым тұрғындар белсене қатысты.

Қайырымдылық шараларынан өңірдің еріктілері де шет қалған жоқ. Мысалы, «Мейірімді Жетісу» еріктілер фронт-офисі қайырымдылық қорымен бірлесіп Талдықорғанда және қалаға жақын аудандарда аз қамтылған отбасыларға 100 дана азық-түлік себетін таратты.

- «Қайырымдық күні» аясында біз қайырымдылық акциясын өткіздік. Біздің волонтерлік фронт-офис бұл жұмысты тұрақты түрде жүргізеді. Жыл басынан бері біз ардагерлер мен жалғызбасты қарт адамдарды қолдау үшін әлеуметтік,

экологиялық акцияларды қосқанда жалпы саны 672 акция өткіздік. 100-ден астам көпбалалы және аз қамтылған отбасыларға қайырымдылық қолдау көрсетілді. Наурыз мерекесі мұқтаждарға қамқорлық жасау мен бір-біріне қамқор болудың, қажет кезде көмек қолын созудың аса маңызды екенін есімізге салады. Бұл істе бізге меценаттар, қайырымдылық қорлары және басқа да жомарт пейілді азаматтар көмектесуде, - деді «Мейірімді Жетісу» волонтерлік фронт-офисінің басшысы Шырай Саматқызы.

Облыстық жұмыспен қамтуды үйлестіру және әлеуметтік бағдарламалар басқармасының мәліметіне қарағанда, акция аясында әлеуметтік жағынан аз қамтылған отбасылары, көп балалы аналар, жетім балалар, мүгедектері бар азаматтар, көмекке мұқтаж зейнеткерлерге түрлі қайырымдылық көмектер жасалды.

Аталған санаттағы азаматтарға азық-түлік себеттері, қыстық отын қоры, ұсақ мал, дәрі-дәрмек, қаржылай көмек, мерекелік сыйлықтар беріліп, ауызашарлар, концерттер ұйымдастырылды, мерекелік шараларда көпшілікке Наурыз көже, ыстық бауырсақ, құрт-ірімшік ұсынылды.

ЖЕТІСУ ОБЛЫСЫ ӘКІМІНІҢ
БАСПАСӨЗ ҚЫЗМЕТІ.

НЕГІЗГІ КАПИТАЛҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР

2024 жылы негізгі капиталға инвестициялар бойынша жоспар 23 млрд. теңге. Нақты орындалуы 55,07 млрд. теңгені құрады. Нақты көлем индексі НКІ-270,2 пайыз.

Жоспарды 2,4 есе асыра орындауға инвестиция сомасы 24,3 млрд. теңгені құрайтын газ құбыры магистралін жүргізу және инвестиция сомасы 8,2 млрд. теңгені құрайтын Алматы - Өскемен республикалық трассасын реконструкциялау есебінен қол жеткізілді.

Жалпы көлемде жеке инвестициялардың үлесі 72 пайызды немесе 39739 млн. теңге, бюджет үлесі 28 пайызды немесе 15327 млн. теңгені құрайды.

800 млн. теңге сомасына 6 инвестициялық жоба іске асырылды.

Ерлан ӘБІЛХАМИТ,
«Ақсу ауданының кәсіпкерлік бөлімі»
мемлекеттік мекемесінің басшысы.

Текелі және Талдықорған қалаларының білім бөлімдері, мектептері мен балабақшалары көрсетілетін мемлекеттік қызметтің тәртібін бұза отырып, яғни қызмет алушылардың өтініштерін уақытылы тіркелмеу түріндегі 57 факті анықталды.

Нәтижесінде Департаментпен Жетісу облысы Білім басқармасына заңдылықтың бұзылуына әкеп соққан себептерді және оның салдарын жою туралы тиісті ұсыным енгізіліп, 57 қызмет алушылардың өтініштерін тіркеу арқылы құқықтары қалпына келтірілді.

Қ.МАНАП,
Қазақстан Республикасы
Мемлекеттік қызмет істері
агенттігінің Жетісу облысы
бойынша Департаментінің
басшысы, Әдеп жөніндегі кеңес
төрағасы.

● РӘМІЗДЕРІМ - МАҚТАНЫШЫМ!

МЕМЛЕКЕТТІК РӘМІЗДЕРГЕ ҚҰРМЕТПЕН ҚАРАҰЫҚ!

Құрметті Ақсу ауданының тұрғындары, Қазақстанның халықаралық деңгейдегі жоғары беделі еліміздің елдігін танытатын мемлекеттік рәмізге аса құрметпен қарауды талап етеді. Мұны әрбір отандасымыз жақсы түсінуі керек.

1992 жылы 4 маусымда Қазақстанның Мемлекеттік рәміздері бекітіліп, бұл күн - мемлекеттік рәміздер күні ретінде ел тарихында мәңгі қалды. Нышанның әр элементінде халқымыздың рухын, ұлтын, салт-санасын, қаһармандығы мен даналығын, болашаққа үмітін, арман-тілегін жеткізетін ерекше құнды белгілер сипатталған. Елдігіміздің, мемлекеттігіміздің белгісі, ұлттық сана-сезім мен

отансүйгіштіктің символы болған ел рәміздерінің тарихы тереңнен сыр тартып, бүгінгі азат елдің асқақ келбетін айшықтайды. Халқымыздың бет-бейнесі болып отырған мемлекеттік рәміздерімізге құрметпен қарау әр қазақстандықтың азаматтық парызы.

Осы мақсатта аудан әкімдігінің ішкі саясат, мәдениет, тілдерді дамыту және спорт бөлімі мемлекеттік мекемесі тарапынан құрылған жұмыс тобының күшімен ауылдық округтердегі әкімдік, мемлекеттік мекемелер, қазыналық кәсіпорындардағы орналастырылған рәміздердің стандартқа сай болуы зерделеніп, әдістемелік көмек беріліп, мемлекеттік рәміздердің дұрыс қолданылуына мони-

торинг жүргізілді. Барлық мекемелердегі мемлекеттік рәміздерді, мемлекеттік рәміздер бейнеленген стендтерді, қолданыстағы бланк, мөрлерді ретке келтіру қажет екендігі түсіндірілді.

Ел болашағы жарқын, келешек ұрпақ елін-жерін сүйге, қазақстандық патриотизмді барынша дамыту жолындағы келелі жұмыстарды атқарып, мемлекеттік рәміздерге құрметпен қарайық!

Осындай ауқымды шараның тиімді атқарылуы бағытында аудан тұрғындарының назарына мемлекеттік рәміздерді қолдану бағытында әдістемелік материалды пайдалану үшін ұсынамын.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ МЕМЛЕКЕТТІК ЕЛТАҢБАСЫ ТҰРАҚТЫ НЕГІЗДЕ ОРНАТЫЛУЫ ЖӘНЕ ҚОҰЙЛАТЫН ТАЛАПТАРЫ:

• Мемлекеттік органдар орналасқан ғимараттарда (1 қабат деңгейінде диаметрі 500 миллиметр, 2 және одан жоғары ғимараттарда биіктігіне қарай диаметрі 1 және 1,5, 2 метр) және тәуліктің қараңғы мезгілінде жарықтандырылады.

• Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Елтаңбасы (диаметрі 500 миллиметр) бірінші басшысының кабинетінде лауазымды тұлғаның

жұмыс орнының арт жағындағы қабырғаға, залдарда төрағалық етуші отыратын орынның арт жағында орналастырылады.

• ҚР Мемлекеттік Елтаңбасы, «QAZAQSTAN» латын графикасымен. ҚР СТ 989-2014 өзгертулер мен толықтыруларға сәйкес. Материалы: ABC пластик.

ҒИМАРАТТАРДА ОРНАЛАСТЫРЫЛАТЫН МЕМЛЕКЕТТІК РӘМІЗДЕРГЕ ҚОҰЙЛАТЫН ТЕХНИКАЛЫҚ ТАЛАПТАР (ӨЛШЕМДЕР)

Ғимарат биіктігі	Орналастыру орны	ҚР Мемлекеттік рәміздері	
		Ту	Елтаңба
1, 2, 3, 4, 5 қабатты (20 метрге дейін) ғимараттарда	Ғимараттың төбесінде	1 x 2 метр	Бір қабатты ғимараттың жабу деңгейінде Диаметрі 500 миллиметр Соңғы қабаттың жабу деңгейінде - Диаметрі 1-ден 1,5 метрге дейін
	(немесе) фронтонында	1 x 2 метр	Бір қабатты ғимараттың фронтонында – Диаметрi 500 мм. 2-5 қабатты ғимараттың фронтонында – Диаметрi 1-ден 1,5 метрге дейін
	(немесе) ғимаратқа кіреберіс маңдайшада	1 x 2 метр	Диаметрі 500 мм.
6, 7, 8, 9 қабатты (30 метрге дейін) ғимараттарда	Ғимараттың төбесінде	1,5 x 3 метрден 2 x 4 метрге дейін	Соңғы қабаттың жабу деңгейінде - Диаметрі 2 метр
	(немесе) фронтонында	1,5 x 3 метрден 2 x 4 метрге дейін	Диаметрі 2 метр
	(немесе) ғимаратқа кіреберіс маңдайшада	1 x 2 метр	Диаметрі 500 мм.
9 қабаттан жоғары (30 метрден жоғары) ғимараттарда	Ғимараттың төбесінде	2 x 4 метр және одан жоғары	Соңғы қабаттың жабу деңгейінде - Диаметрі 3 метр және одан жоғары
	(немесе) фронтонында	2 x 4 метр және одан жоғары	Диаметрі 3 метр және одан жоғары
	(немесе) ғимаратқа кіреберіс маңдайшада	1 x 2 метр	Диаметрі 500 мм.

ҚР МЕМЛЕКЕТТІК ТҰЫНЫҢ ЖӘНЕ ЕЛТАҢБАСЫНЫҢ БЕЙНЕЛЕРІН, СОНДАҰ – АҚ, МЕМЛЕКЕТТІК ГИМННІҢ МӘТІНІН ҚОЛДАНУ:

Қазақстан Республикасы Мемлекеттік Туының бейнесі міндетті түрде мемлекеттік органдардың, ұйымдар мен мекемелердің, сондай-ақ білім беру орындарының веб-сайттарында орналастырылады.

Қазақстан Республикасы МЕМЛЕКЕТТІК ЕЛТАҢБАСЫНЫҢ БЕЙНЕСІ міндетті түрде орналастырылады:

• Мемлекеттік органдардың, ұйымдар мен мекемелердің, сондай-ақ, білім беру орындарының веб-сайттарында;
• Мемлекеттік органдардың, ұйымдар мен мекемелердің мөрлері (тапсырыс берушінің атауы мекеменің ережесіне сәйкес, Салық төлеушінің номері (БСН) мен құжаттарының бланкілерінде (фирмалық бланкілер, бұйрық бланкілері);
• Мемлекеттік органдардың, ұйымдар мен мекемелердің атауы жазылған маңдайшаларда;
• Мемлекеттік органдар мен мемлекеттік ұйымдар қызметкерлерінің қызметтік куәліктерінде;
• Жалпы орта, кәсіптік бас-

тауыш, кәсіптік орта және кәсіптік жоғары білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарында (жеке меншік мектептер, жеке меншік балабақшалар және университет, колледждер) арнайы оқшауланған көрнекті орынға ұдайы Мемлекеттік Ту тігіледі, Мемлекеттік Елтаңба не олардың бейнесі, сондай-ақ, Қазақстан Республикасы Мемлекеттік Гимнінің мемлекеттік тілдегі мәтіні орналастырылады (стендтер).

Мемлекеттік Тудың, Мемлекеттік Елтаңба мен Қазақстан Республикасы Мемлекеттік Гимні мәтінінің бейнелері бар стенділер (плакаттар) әсем безендірілуі және шаруашылық-тұрмыстық бөлмелерден, кіре берістен және киім ілетін бөлмелерден алыс орналасуы тиіс.

• Мемлекеттік Тудың, Мемлекеттік Елтаңба мен Гимн мәтінінің бейнелерін стенділерге (плакаттарға) орналастырған кезде мемлекеттік рәміздер бейнелерінің бір деңгейлі орналастырылуының сақталуы қажет. Стенд атауы жазылады:

Қазақстан Республикасының мемлекеттік рәміздері, сондай-ақ олардың орналасу реті: Ту (Ту бейнесі, қысқа ақпарат және Тудың авторы – Шәкен Ниязбеков), Елтаңба (Елтаңба бейнесі, қысқа ақпарат және Елтаңба авторлары – Жан-дарбек Мәлібеков, Шот-Аман Уәлиханов), Гимн (Гимн мәтіні, және әннің авторы – Шәмші Қалдаяқов, сөзін жазғандар: Жүмекен Нәжімеденов, Нұрсұлтан Назарбаев), әріптері алтын түстес, фоны көк.

• Қазақстан Республикасы Мемлекеттік Елтаңбасының веб-сайттарда, ресми бас-сылымдарда, мөрлер мен құжаттардың бланкілерінде (Мемлекеттік Тудың ҚРСТ 989-2014 стандартының Ж-2 қосымшасына сәйкес графикалық нұсқасы), сондай-ақ, стенділер (плакаттар) мен мемлекеттік ұйымдардың атауы жазылған маңдайшаларда орналастырылған бейнелері Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілеріне, сондай-ақ, ұлттық стандарттарға сәйкес келуі тиіс (ҚР СТ 988-2007, ҚР СТ 989-2014).

● НАЗАРЛАРЫҢЫЗҒА!

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ МЕМЛЕКЕТТІК ТҰЫ ТҰРАҚТЫ НЕГІЗДЕ ОРНАТЫЛУЫ (ТІГІЛЕДІ) ЖӘНЕ ҚОҰЙЛАТЫН ТАЛАПТАРЫ:

• Мемлекеттік органдардың (ММ), ұйымдар мен мекемелердің (КММ, КҚММ), сондай-ақ, білім беру орындарының ғимараттарында (1-5 қабат деңгейінде 1 м x 2 м көлемде, 6 қабаттан жоғары болса 1,5 м x 3 м немесе 2 м x 4 м) және тәуліктің қараңғы мезгілінде жарықтандырылады.

• Мемлекеттік органдардың, ұйымдар мен мекемелердің, сондай-ақ, білім беру орындары бірінші басшыларының кабинеттерінде, мемлекеттік органдардың, ұйымдар мен мекемелердің мәжіліс залдарында Мемлекеттік Елтаңбаның сол жағында орналастырылады (көлемі 1 м x 2 м).

• Сот мәжілісі залдарында;

• Қазақстан Республикасының мемлекеттік және үкіметтік наградалары тапсырылатын залдарда, сондай-ақ, әртүрлі іс-шаралар өтетін залдарда;

• Бала тууды және некені тіркейтін үй-жайларда;

• Мемлекеттік заңды тұлғалардың, ұлттық басқарушы холдингтердің, ұлттық холдингтердің, ұлттық компаниялардың, сондай-ақ, Қазақстан Республикасы оларға қатысты жалғыз акционер (қатысушы) болып табылатын өзге де акционерлік қоғамдардың және жауапкершілігі шектеулі серіктестіктердің мемлекеттік рәміздерге арналған экспозиция үшін бөлінген үй-жайларында (үй-жайларының бір бөлігінде).

• Мемлекеттік Ту жерге, еденге тимейтіндей етіп орнатылсын.

• ҚР Мемлекеттік Туы ішкі, өлшемі 1м*2м, габардин матадан жасалған, шашағы және бауымен (с отделкой и с бахромы с лентой), екі кенептен жасалған, екі жағында тамбурлы кестесімен салынған сурет (екі жақты сурет). Кестенің суреті анық түсі шашақ түсіне сәйкес келуі тиіс.

• ҚР Мемлекеттік Туы сыртқы, өлшемі 1*2м, бір қабатты матадағы аса берік полиэфирлі 100% материал, тығыз, бір бөлікті кескін мата, шелкография басып шығару арқылы қолданылады (күн сәулесінің әсеріне азырақ ұшырайды), екі жақты түсі бірдей қаныққан (екі жақты), кемінде материалдың тығыздығы 110-120 гр шаршы метр. ҚР СТ 988-2007 стандартына өзгертулер мен толықтыруларға сәйкес.

• Ғимараттар мен жайлар ішіне қондырылған Мемлекеттік Тудың сабына және (немесе) тусабына бекітудің қажетті тәсілділігін қамтамасыз ететін тәсілмен ұштық (наконечник) бекітіледі. Өлшемі 1 м*2 м және 1,5 м*3 м Мемлекеттік Туға арналған ұштық пішіні, өлшеулердің негізгі орны мен оның элементтерінің өлшемдері Ұлттық стандарттың

Г қосымшасында (наконечник тризубец) берілген. Өлшемі үлкен Мемлекеттік Туды дайындау кезінде ұштықтар өлшемдері Мемлекеттік Тулар өлшемдерінің көбеюіне тура пропорциялы көбеюі керек. Материалы - пластик, металл, өлшемі - 245 мм., түсі – алтын, 32мм. құбырға арналған.

Ашық ауада пайдалануға арналған Мемлекеттік Ту, әдеттегідей, тусабына ұштықсыз немесе басқа пішінді ұштықтармен (пиктәрізді, шартәрізді, сопақ) бекітіледі.

• Туға сыртқы көлем беру, түзетілген күйде қолдануға арналған юбка (ободок) ПВХ-дан/болат жолақтан жасалған құрылғы (диаметрі 40 см), тусаптың (флагштог) ортасына бекітіліп, туға әдемі көрініс береді.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МЕМЛЕКЕТТІК РӘМІЗДЕРІНІҢ ҚОЛДАНЫЛУЫ МІНДЕТТІ БОЛЫП ТАБЫЛАТЫН ҰЙЫМДАРДЫҢ (МЕКЕМЕЛЕРДІҢ) БІРІНШІ БАСШЫЛАРЫНА ҰСЫНЫМДАР

Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Туын, Елтаңбасын және Гимнін қолдануды реттеу саласындағы қолданыстағы заңнаманы бұзу мен мемлекеттік рәміздерді лайықсыз пайдалану әкімшілік және қылмыстық жауапкершілікке алып келеді.

Осыған орай, Қазақстан Республикасы мемлекеттік рәміздерінің қолданылуы міндетті болып табылатын ұйымдардың (мекемелердің) бірінші басшыларына:

1. Ұлттық стандарттарға сәйкес келмейтін Мемлекеттік Туды және Мемлекеттік Елтаңбаны ауыстыру және жою жөніндегі Комиссия құру ұсынылады. Осы Комиссияны бірінші басшының бұйрығымен құрып, Комиссия құрамы өзгерген жағдайда бұйрыққа өзгерістер енгізуді қамтамасыз ету қажет. Сонымен қатар жоғарыда аталған Комиссияны құру жөніндегі бұйрықты әр күнтізбелік жылдың басында жаңартылып отыратын бұйрықтар тізбесіне енгізу ұсынылады.

2. Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Туы мен Мемлекеттік Елтаңбасының лайықты жағдайда болуын қадағалауға және оларды ауыстыруға жауапты тұлғаны бекіту (қажет болған жағдайда ұйым басшысының ішкі бұйрығымен);

3. Ту тұғырларда Қазақстан Республикасы Мемлекеттік

Туының болмай қалуына жол бермеу және оларды уақытылы ауыстыру (ауа райын ескере отырып) мақсатында қосымша Мемлекеттік Ту сатып алуды қамтамасыз ету;

4. Ғимараттарда орналас-тырылған Мемлекеттік Туларды қатты жел тұрғанда олардың тұтастығының бұзылуына және қатты кетуіне жол бермеу мақсатында күн сайынғы сырт-тай көзбен шолу жұмыстарын ұйымдастыру ұсынылады;

5. Мемлекеттік Ту мен Мемлекеттік Елтаңбаны және олардың бейнелерін заңсыз пайдалануға, оның ішінде Мемлекеттік рәміздердің бейнелері кескінделген көрнекі өнімдерді (стендтер, плакаттар, көдесийлар мен т.б.) қажетті жою шараларын жүргізбей тұрып қатты қоқыс қалдықтарын жинайтын орындарға апарып тастауға жол бермеу;

6. Мемлекеттік Гимнді Қазақстан Республикасы заңна-масының талаптарын бұзып пайдалануға және орындауға, оның ішінде Мемлекеттік Гимннің бекітілген мәтіні мен музыкалық редакциясын өзгертп орындауға жол бермеу қажет.

Айна ЕЛУБАЕВА,
«Ақсу ауданының ішкі саясат, мәдениет, тілдерді дамыту және спорт бөлімі» мемлекеттік мекемесі басшысының м.а.

БІЗДІҢ СҰХБАТ

Тіл мәртебесі - ел мәртебесі

«Халықаралық «Қазақ тілі қоғамы» қоғамдық бірлестігі Ақсу аудандық филиалының төрағасы ретінде, бірлестіктің Жарғысына сәйкес, қоғамның миссиясында көзделген «Мемлекеттік тілдің қолданыс аясын кеңейту және оның мәртебесін арттыру» мақсатында, Қазақстан Республикасы мемлекеттік тіл туралы заңнамасының сақталуына және орындалуына қоғамдық бақылау орнату, қажетіне қарай мемлекеттік тіл туралы заңнаманы жетілдіру мен ұсыныстар әзірлеу бойынша **Ақсу аудандық сотының төрағасының м.а. Абдулла Манапұлы Досановпен арнайы жүздесіп сот процестерінің қазақ тілінде жүру барысы туралы сұхбаттасқан едік.**

Сот қызметі – туралық пен төреліктің ордасы. Қазақстан демократиялық, зайырлы және құқықтық мемлекет ретінде жария етілді. Мұндай мемлекеттерде адам құқықтары мен бостандықтары талқыға түскен шақта тағдырының шешілер жері де, жаз аатуының кесілер жері де – сот. Соттың әрбір шешімінің артында адам тағдыры тұр, ғапыл дүниеде адам мен оның өмірін қымбат құндылық жоқ. Біздің Ата Заңымызда да дәл осылай жазылған. Бүгінде төрелік алаңында жұмыстар қандай тілде жүргізіліп жатқанын білсек деп едік. Ендеше алғашқы сұрағымыз:

- Сот төрелігін жүргізетін судьялардың, бабалар тілімен айтсақ, бүгінгі билердің мәртебесі қандай? Сот ісін жүргізу қаншалықты, яғни, қанша пайыз қазақ тілінде жүргізіледі?

– Қазақстан Республикасының Азаматтық процесілік кодексінің 14-бабының 2-бөлігіне сәйкес, сот ісін жүргізу тілі сотқа талап берілген тілге байланысты сот ұйғарымымен белгіленеді. Яғни, талап арыз мемлекеттік тілде берілсе, азаматтық іс қазақ тілінде, егер орыс тілінде берілсе, сәйкесінше өзге тілде белгіленеді.

Аудандық соттың статистикалық мәліметтеріне жүгінер болсақ, сотта мемлекеттік тілде қаралған істердің үлесінің әлі де төмен екенін көреміз. Ресми мәліметтерге сәйкес, Жетісу облысы Ақсу ауданының тұрғындарының 95 пайызын қазақтар құрайды. Алайда, 2023 жылы Ақсу аудандық сотында қазақ тілінде қаралған азаматтық істердің үлесі тек 46,6% құраған. Яғни, қаралған істердің жартысынан көбі орыс тілінде қаралған. Ал, 2024 жылы бұл көрсеткіш тіпті 36,4% дейін төмендеген.



Қылмыстық істер бойынша бұл көрсеткіш едәуір жоғары. Қылмыстық-процестік кодексінің 30-бабының 1,2 бөліктерінде Қазақстан Республикасында қылмыстық сот ісін жүргізу қазақ тілінде жүргізілетіні, сот ісін жүргізуде қазақ тілімен қатар ресми түрде орыс тілі, ал қажет болған кезде басқа тілдер де қолданылатыны көрсетілген. 2023 жылы қазақ тілінде қаралған істердің үлесі 90,2% құраған. Бірақ бұл көрсеткіште 2024 жылы 80% дейін төмендегінін көруге болады.

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы істерге келсек бұл көрсеткіштер жақсы. Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексінің 738-бабының 2-бөлігіне сәйкес, іс жүргізу мемлекеттік тілде жүргізіледі, ал қажет болған кезде іс жүргізуде орыс тілі немесе басқа да тілдер мемлекеттік тілмен тең қолданылатыны көрсетілген. 2023 жылы қаралған істердің 92,4% қазақ тілінде қаралған, бұл көрсеткіш 2024 жылы да 92,6 пайызбен сол қалыпта қалған.

– Аудандық сотта қазақ тілінде қаралатын істердің үлесін арттырудың жолдары қандай?

– Сот тарапынан қазақ тілінде, яғни, мемлекеттік тілде қаралатын істердің үлесін арттыру мақсатында жоспарға сәйкес жұмыстар жүргізілуде. Жоғарыда айтып өткендей, сот, іс жүргізу тілін тек арыз берілген тілде бекітеді, яғни, өз бастама-сымен іс жүргізу тілін өзгертуге құқығы жоқ. Қылмыстық немесе әкімшілік құқық бұзушылық туралы істерді қарау барысында, іс жүргізу тіліне қатысты талаптар бұзылғаны анықталса, ондай кемшіліктерге жол бермеу мақсатында соттың тарапынан жеке-жеке қаулы шығарылып, заң бұзушылықтарға жол берген мекеменің басшысының назары аударылады. Сонымен қатар, сотқа келген азаматтарға

заң тұрғысынан түсіндіру жұмыстары жүргізіледі, қажет болған жағдайда талап арыздардың қазақ тіліндегі нұсқасы беріледі.

– Сот қашанда халық қорған сұрап баратын жердің бірі. Мұнда туралықтан тайып, әділдіктің арнасын бұруға өшкімнің де хақысы жоқ. Осы ретте судьялардың әдеп кодексі қалай жүзеге асуда?

– Былтыр, 2024 жылы 4 қазанда, Қазақстан Судьялар одағының кезекті 9 съезі өтті. Сол съезде жаңа судья әдеп кодексі қабылданды. Кодекстің жобасын талқылауға судьялармен қатар, адвокаттар, заң кеңесшілері, ғалымдар, БАҚ өкілдері де белсенді қатысты. Жалпы судья жұмыста, жұмыстан тыс уақытта да, халықтың жіті назарында болады. Бұл судьяларға белгілі бір міндеттер мен шектеулерді жүктейді. Сол себепті, әрбір судья сот саласының беделіне көлеңке түсірмей, әділдіктің айнасы, биік парасат пен көркем мінездің үлгісі болуы керек. Судьялардың Әдеп кодексінде бұл талаптар жан-жақты қарастырылған.

– Иә, дұрыс айтасыз. Халық қазір әділдікті соттан ғана іздейді. Сот қана соңғы сөзді айта алады. Сондықтан да, Мемлекет басшысы жұрт іздеген әділдік сотта ғана табылатынын баса айтты. Бұл орайда еліміздің Жоғарғы Соты өзге соттарымыз бастау алатын әділдіктің шын мәніндегі қайнарына айналды десек, артық айтқандық емес шығар. Әңгімеңізге рахмет!

Сұхбатты жүргізген: **Ербол СЫМХАНОВ,** Қазақстан Журналистер одағының мүшесі, «Халықаралық «Қазақ тілі қоғамы» қоғамдық бірлестігінің Ақсу аудандық филиалының төрағасы.

● РӘМІЗДЕРІМ - МАҚТАНЫШЫМ!

ҰЛТТЫҚ СТАНДАРТҚА СӘЙКЕС КЕЛМЕҮІН МЕМЛЕКЕТТІК РӘМІЗДЕРДІ ЖОЮ

Мемлекеттік Ту мен Елтаңба, сондай-ақ олардың бейнелері ұлттық стандартқа сәйкес келмеген жағдайда олар Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрлігінің 2023 жылғы 8 маусымдағы №137 Бұйрықпен бекітілген «Ұлттық стандарттарға сәйкес келмейтін Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Туын, мемлекеттік Елтаңбасын ауыстыру және жою қағидаларында» (сондай-ақ, олардың бейнелері бар материалдық объектілерді: стендтер, плакаттар және т.б.) мазмұндалған тәртіпте ауыстырылуы және жойылуы керек (тұрақты комиссия құру туралы бұйрық және жою туралы акт болуы тиіс).

Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Туын, Мемлекеттік Елтаңбасын және олардың бейнелері бар материалдық объектілерді (стендтер, плакаттар және т.б.) жою, оларды қайта қолдану мүмкіндігін болдырмау мақсатында өртеу, балқыту, 2,5 шаршы сантиметрден аспайтын мөлшерде майдалап бөлшектеу, ұсақтау, қалыпсыз массаға немесе ұнтақ күйге айналдыру жолымен жүргізіледі.

МЕМЛЕКЕТТІК ОРГАНДАРДЫҢ АТАУЫ ЖАЗЫЛҒАН МАҢДАЙШАЛАРДЫ ДАҰЫНДАУ ЖӘНЕ ОРНАЛАСТЫРУ

(«Мемлекеттік органдардың атауы жазылған маңдайшаларды дайындау және оларды әкімшілік ғимараттарда орналастыру қағидаларын бекіту туралы» бұйрық №114, 06.12.2023 ж.)

Маңдайша кемінде 60х80 сантиметр мөлшерінде жасалуға тиіс. Қажет болған жағдайда маңдайшаның мөлшерін ұлғайтуға болады, бұл ретте 3/4 арақатынасы сақталуы тиіс. Маңдайшаны көлденең де, сондай-ақ, тігінен де орналастыруға болады.

Маңдайша қалыңдығы 1 сантиметрден 4 сантиметрге дейінгі төсемге орналастырылады, төсемде мемлекеттік органның атауы жазылған графикалық жазба болады.

Маңдайшаның жоғарғы үштен бір бөлігінің ортасында Мемлекеттік Елтаңба (ҚРСТ 989-2014 сәйкес көлемді түрде дайындалуы тиіс) орналастырылады.

Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Елтаңбасының диаметрі мынадай ара қатынасқа сәйкес келуге тиіс: көлденең орналасқан жағдайда: маңдайшаның биіктігі елтаңбаның диаметріне 1/5;

тігінен орналасқан жағдайда: маңдайшаның биіктігі елтаңбаның диаметріне 1/6.

Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Елтаңбасының астына маңдайшаның 2/3 бөлігінен төмен мемлекеттік органның атауы жазылады. Маңдайша мәтіні әріптерінің биіктігі кемінде 3 сантиметр болуы тиіс. Полотноның реңі көк түсті, ал әріптер алтын түсті болуға тиіс.

Маңдайшаның жиегі ені кемінде 3 сантиметр алтын түсті рамкамен қоршалады.

Әріптердің шрифті «Book Antiqua».

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ МЕМЛЕКЕТТІК ЕЛТАҢБАСЫ САЛЫНҒАН МӨРГЕ ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР

«Қазақстан Республикасының Мемлекеттік елтаңбасы салынған мөр» ҚР СТ 1430-2005 Мемлекеттік Елтаңбасы мөрлеріне техникалық талаптарды белгілейді.

Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Елтаңбасы салынған мөр (бұдан әрі - елтаңбалық мөр) мемлекеттік орган немесе ұйым басшының қолы қойылған өтінім бойынша дайындалады.

Мемлекеттік ұйым елтаңбалық мөрге тапсырыс беру кезінде өтінімге мыналарды қоса беруі тиіс: дәл, айқын, таза және түсінікті орындалған елтаңбалық мөрдің эскизі, белгіленген тәртіппен куәландырылған толық атауы бар Жарғының (Ереженің) көшірмесі.

Елтаңбалық мөр қалыбының ортасында ҚРСТ989-2014 талаптарына сәйкес Мемлекеттік Елтаңбаның бейнесі орналасады.

Мемлекеттік Елтаңбаның айналасында шағын мәтінде: елтаңбалық мөрдің тапсырыс берушісі туралы ақпарат, (Мекеменің Жарғысына/Ережесіне сәйкес атауы), БСН орналасады.

Елтаңбалық мөрдің қалыбы сыртқы айналым бойынша шағын мәтін орналасқан құрсаумен шектеседі. Шағын мәтін елтаңбалық мөрді жасаушы-кәсіпорын туралы ақпараттан (жасаушының атауы, лицензияның нөмері және берілген күні, мөрді жасау жылы, айы және күні) тұруы тиіс.

Айна ЕЛУБАЕВА,

«Ақсу ауданының ішкі саясат, мәдениет, тілдерді дамыту және спорт бөлімі» мемлекеттік мекемесі басшысының м.а.





14 наурыз - "Керісу күні - Амал мерекесі!"
"Наурызама" онкүндігі "Керісу күні - Амал мерекесінен" басталады, сөйтіп Наурыз мерекесі 14-23 наурыз аралығында он күн бойы кең көлемде тойланады.
Онкүндіктің әр күні халық мәдениетін, қоғамның татулығын паш ететін белгілі бір тақырып пен құндылықтарға арналады.
Мерекенің алғашқы күні таң сәриден тұрып, ағайын-туыс, дос-жаранға барып, аманда-сып, "Жасың құтты болсын!" деп құшақтасып көріскен. Ренжіскендер болса, бір-бірінен кешірім сұрайды. Сонымен қатар "Керісу күні - Амал мерекесі" өскелең ұрпақтың бойында үлкендерге құрмет, ізгілік пен мейірімділік сияқты қасиеттерді сіңіруге жәрдемдесіп, өзара сыйластыққа үйретеді, береке мен бірлікті нығайтуға ықпал етеді.



15 наурыз - Қайырымдылық күні!
15 наурыз Қайырымдылық күні болып белгіленген.
Наурыз мерекесінің мазмұнымен астасып жатқан қайырымдылық қасиеті халқымыздың дәстүрінде ежелден-ақ берік орныққан. Әдетте бұл күні жұртшылық жетім мен жесірге, мұқтаждар мен мүгедек жандарға қайырымдылық көрсетіп, жұтқа ұшырағандарға жұмылып жылу жинап берген. Осы дәстүрге сай Наурызнама онкүндігінің бір күні Қайырымдылыққа бағытталып отыр. Осы арқылы Наурыз мерекесі қоғамды қайырымды, бауырмал, қамқор болуға үндейді.



Бұл күн туысқандық дәстүрдің, отбасы құндылықтарының маңыздылығын паш етіп, отбасы бірлігін насихаттайды.



Мәдениет және ұлттық дәстүр күні қазақ халқының дәстүрлерін, қолөнерін, өнері мен мәдениетін насихаттап, паш етеді, көрмелер, концерттер, театрландырылған көріністер ұйымдастырылып, халық қолөнері мен дәстүрлі өнерін үйрететін шеберлік сағаттары өткізіледі.
Бұл жастардың елдің мәдени мұрасы, әдет-ғұрып, салт-дәстүрі туралы көбірек білуіне, ал үлкендердің өз тәжірибесі мен білімін өскелең ұрпаққа сіңіруіне ықпал етеді.



Бұл күні адамдар қазақтың ұлттық киімдерін киіп, халықтың дәстүрлі мұрасына құрмет көрсетіледі. Ұлттық киім әдет-ғұрыптың бір бөлшегі ғана емес, қазақ халқының символы деуге болады.
Осы күні ұлттық киімдерге, олардың шығу тарихы мен ерекшеліктерін тануға арналған көптеген шаралар өткізіледі.
Бұл жастар арасында ұлттық киімді дәріптеуге зор мүмкіндік береді.



Наурызнаманың алтыныш күні - "Жаңару күні". Бұл күні өмірдің барлық саласындағы жаңғыруды паш ететін белгі ретінде көгалдандыру бағытындағы жалпыұлттық акция өткізіледі.
Республика көлемінде табиғаттың, қоғам мен идеялардың жаңаруын айшықтайтын жаппай ағаш егу рәсімі атқарылады.



Ұлттық спорт ғасырлар бойы көшпелілер өркениетінің рухын көрсетіп келеді. Бұл жай ғана жарыс емес, бұл – ата-бабаларымыздың өмір жолының, күш-қуаты мен мейірбандығының және даналығының көрінісі.
Наурыз мейрамының бір күнін спортқа арнау – асыл мұрамызды тағы бір мәрте еске алып, іс-шараларға қатысуға мүмкіндік береді.



Бұл күн өткенді еске түсіруден, ата-бабамыздың қазіргі уақытты қалыптастыруға және сақтауға қосқан үлесінің маңыздылығын түсінуден тұрады.
Ынтымақ күні – ел үшін маңызды тарихи оқиғалар мен ұлттың жетістіктерін еске алу уақыты, сонымен қатар елдегі әртүрлі топтар мен қоғамдық топтарды біріктірудің маңыздылығын білдіреді.

Наурызанама ақтағаратптары

Сұлулықтың салтанат күрған күні



ЖАҢАРУ КҮНІ!

«Наурызанама» тұжырымдамасына сәйкес 19 наурыз - Жаңару күні. Аудан орталығы І. Жансүгіров ауылында Жаңару күніне орай сенбілік өткізіліп, 250 түп ағаш көшеттері отырғызылды.

Игі шараға аудан әкімі Берік Тынышбайұлы өзі бастап шығып, ауданның ардагерлері, мекеме, бөлім басшылары, мамандар және аудан жастары белсене қатысты.

Аудандық Ардагерлер кеңесінің төрағасы Аманкелді Айтбайұлы Наурызда ағаш отырғызуды ежелден халқымыз игі дәстүрге айналдырғанын еске салып, барша тұрғындарды Ұлыстың Ұлы күні Наурыз мейрамымен құттықтап, ақ батасын берді.

Айта кетейік, өңірде тазалық, көгалдандыру жұмыстары алдағы уақытта да жалғасады.

Өз тілшіміз.



"Алтын шаңырақ" және "Күміс кереге" байқауы



Аудандық мәдениет үйінде Наурыз мейрамын тойлаудың жаңа тұжырымдамасына сәйкес «Наурыз» мерекесіне арналған он күндік іс - шаралар жоспары негізінде 50 жыл отасқан отбасылар арасында «Алтын шаңырақ» және 25 жыл отасқан отбасылар арасында «Күміс кереге» атты онлайн байқаудың марапаттау рәсімі өтті. Байқаудың мақсаты: Отау құрғанына 50 жылдан, 25 жылдан асқан шаңырақтардың иелерін дәріптеу.



Байқауға отбасылық құндылықтарымен, еңбекқорлығымен, адамгершілік қасиеттерімен, айналасына жасаған ізгілікті, игілікті істерімен сыйлы болып, үлгілі, салт-дәстүрді сақтап, ұлттық құндылықтарды дәріптеп жүрген отбасылар қатысты.

Байқау онлайн форматта өтіп, отбасы туралы 5 минуттық видеоролик түсіріп, видеоның сапасына ерекше назар аударылады. Жеңімпаздар марапатталып, бағалы сыйлықтар табысталды.

Ләззат ҚАСЫМБЕКОВА.

ХОШ КӨРДІК ӘЗ НАУРЫЗ!

Қасиетті Рамазан айы – айлардың сұлтаны. Мұсылман қауым бұл айды асыға тосады. Құлшылығына мұқият қарап, Алланың үйі мешітке жиі барып, әр күнін сауаппен өткізуге тырысады.

Өйткені, бұл еселенген сауапқа толы мейірімділіктің, қайырымдылықтың, сабырлылықтың, тақуалықтың, нәпсі тәрбиесі мен кешірімділіктің, дұға қабыл болатын ерекше ай.

Иә, Әз Наурызда сағынған ел бірінің қадіріне бірі жеткен. Қадірін біле отырып тебіренген, тебірене отырып тұлғасы асқақтаған. Үлкендердің кішілерді және кішілердің үлкендерді сағынуынан туған ғажайып күн бұл.

Көріскенде сағынышқа толған сезімдер менмұндалап, аяулы, құрметті жандарға деген тағызым ерекшеленіп, жылылық, туыстық, бірлік, татулық беки түскен. Олай болса қасиетті Әз Наурызда әр қызыққа берейін бата:

Дүйсенбіде – сәтті болсын қадамың, ең ғажайып жаңа күн,

Сейсенбіде – көңіліміз көктесін, бар жақсылық елімізге беттесін.

Сәрсенбіде – ол онсыз да сәтті күн, бақ береке әрбір үйге беттесін.

Бейсенбіде – өріс малға көбейсін, қуаныштан тынысымыз кеңейсін.

Жұма күні – әр қазаққа сауап мешітке бар құлшылық қыл, дұға қыл.

Сенбі күні – көпшілік көп ойланар, жұрт шақырса көңіл көтер тойға бар.

Жексенбіде – жар болсыншы Жаратқан, жақсылық болсын Әз Наурызда әр аптаң!

Иә, Алла!

Шындық шырағымыз, ақ тілек адал бұлағымыз болсын.



Ұл – қыздарымыз өнегелі, көздері ашық көрегенді болсын.

Қызыр баба пейілді тарылтпасын, мейіріммен ел – жұртты жарылқасын.

Бата дарып, бақ қонып, дәулетіміз шарықтасын. Ұрпағымыз Ұлықпандай мың жасап, тарықпасын.

Иә, Тәңірім құдірет! Түркістанда Қожаахмет, Мединеде Мұхамед. Әз Наурызда берген бата – тілегімізді ақ ниетпен қабыл ет!

Әумин.

Дүйсен МҰХАМЕД.

«Ақсу өңірінің» ардагер - журналисі.

Жансүгіров ауылы.

"БАТАГӨЙЛЕР" сайысы



«Халқымызда «Батамен ел көгереді» деген қасиетті сөз бар. Қазақ халқы батаға айрықша мән берген. Наурызнаманың он күндігінің бірі «Шежіре күні» аясында бата беру дәстүрін қазақ халқының ұлттық құндылықтарының бірі ретінде кейінгі ұрпаққа үлгі ету, халық шығармашылығын насихаттау. Асыл қазына қариялардың бойындағы қасиеттерін дәріптеу арқылы жастарды имандылыққа тәрбиелеу, үлкенге құрмет, кішіге ізет көрсетуді үйрету мақсатында ауданымызда кейінгі кезде дәстүрге айналған «Батагөйлер» сайысы өтті.

Байқауға аудан бойынша 20-ға жуық батагөй ақсақал қатысып, келісті сөзбен, ақжарма тілекпен бата беріп, сайысқа түсті. Байқауға аудандық ардагерлер кеңесінің төрағасы Амангелді Айтбаев бастаған қазылар төрелік жасады.

Салтанатты шараның ашылу салтанатында сөз алған қазылар алқасының төрағасы, аудандық ардагерлер кеңесінің төрағасы А.Айтбаев қазақтың бата беру салтының ерекшелігі мен қасиетіне тоқтала келіп, салиқалы сайысқа қатысушыларға сәттілік тіледі.

Алғашқы кезеңде қарттарымыз өздері жатқа білетін баталарын айтса, сайыстың келесі кезеңінде іріктеуден өткен кісілер арнайы ашық хатта жасырылған тақырыптарды таңдап, бата берді.

Ұтқыр сөз, ізгі тілекті арқау етіп, төкпелете бата берген жеңімпаз батагөйлерге марапат және сыйлық тапсырылды.

Сайыс соңынан бата жарысының жеңімпазы, облыстық байқауға жолдама алған Нығмет Қадырбек атамиз көрермендерге бата беріп, елімізге тыныштық, халқымызға жақсылық тіледі.

Ербол СЫМХАНОВ.

БІЗДІҢ СҰХБАТ

Мемлекеттік қызметшінің
басты ұстанымы - ашықтық пен
адалдық

рапшылардан тұрады.

– Президенттің Жарлығымен мемлекеттік қызметшілердің ротациясын реттейтін нормативтік - құқықтық актіге өзгерістер мен толықтырулар енгізілді. Мемлекеттік қызметшілерге ротация жүргізу мәселесі бойынша айтып өтсеңіз, қандай Заңның негізінде жүргізіледі және қалай жүзеге асырылады? Ротацияға қандай мемлекеттік қызметшілер жатқызылады және ротация жасау барысында қандай талаптарды сақтау қажет? Ротация жүргізу барысында мемлекеттік қызметшілерге қатысты ескерілетін жағдайлар бар ма?

– «Мемлекеттік қызмет өткерудің кейбір мәселелері туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2015 жылғы 29 желтоқсандағы №152 Жарлығына сәйкес, Ротация қағидалары мен мерзімдері, ротацияға жататын мемлекеттік қызметшілердің санаттары мен лауазымдары "Қазақстан Республикасының мемлекеттік қызметі туралы" Қазақстан Республикасы Заңына сәйкес әзірленеді және мемлекеттік қызметшілерге ротация жүргізу тәртібі мен мерзімдерін, ротацияға жататын мемлекеттік қызметшілердің санаттары мен лауазымдарын айқындап береді.

Мемлекеттік қызметшінің ротациясын мемлекеттік органның мемлекеттік қызметшілерін лауазымға тағайындауға және лауазымнан босатуға құқығы бар адам (уәкілетті адам) жүзеге асырады.

Ротациялауға барлық мемлекеттік қызметшілер жатқызылмайды. Атап айтқанда, Қазақстан Республикасының Президенті Әкімшілігінің және Қазақстан Республикасының Үкіметі Аппаратының, Департамент басшылары, Департамент басшыларының орынбасарлары, жергілікті атқарушы органдардың басқарма басшылары, басқарма басшыларының орынбасарлары және аудан әкімдерінің орынбасарлары (В-1, В-2, С-1, С-2, С-О-1, С-О-2, D-О-1, D-О-2 және E-1 санаттары) ротацияланады.

Ротациялау бос мемлекеттік әкімшілік лауазымдарға және "Б" корпусының қызметшілері арасында лауазымдық ауыстыру жолымен жүзеге асырылады.

"Б" корпусы қызметшілерінің ротациясы олардың соңғы атқаратын лауазымына тағайындалған күнінен бастап әрбір төрт жыл сайын жүргізілуі тиіс.

Бұл ретте аталған мерзім мемлекеттік орган қайта ұйымдастырылғаннан, құрылымы не лауазымдардың атауы өзгергеннен кейін бұрын атқарған лауазымдық өкілеттіктеріне сәйкес келетін, бұрын атқарған лауазымдарына тең дәрежедегі лауазымдарға қайта тағайындалған жағдайда қайта басталмайды.

Сонымен бірге, бұрын атқарған және бұл лауазымнан өз еркімен не өзге лауазымға тағайындалуына байланысты босатылған лауазымға бір жыл ішінде тағайындалған жағдайда ротациялау мерзімі бұрын атқарған кезеңмен қоса есептеледі. Ал, егер мемлекеттік қызметші әлеуметтік демалысқа шықса немесе еңбекке уақытша жарамсыз болуына байланысты және Қазақстан Республикасының мемлекеттік органдарына, шет елдердегі мекемелерге, сондай-ақ, өзге де ұйымдарға іссапарға жіберіліп, екі айдан астам уақыт жұмыста болмаған кезең қосылмайды.

Ротация жүргізу кезінде мемлекеттік қызметшілерді басқа елді - мекенге көшуге байланысты мүгедектігі бар адам, жүкті болып табылатын, он төрт жасқа дейінгі баланы тәрбиелеп отырған, мүгедектігі бар балалары, оның ішінде асырап алған балалары бар, яғни, қорғаншы болып табылатын жалғызбасты ата-ана, көпбалалы ата-ана болып табылатын немесе асырауында мүгедектігі бар ата-анасы не зейнеткер ата-анасы бар болған жағдайда мемлекеттік қызметшілердің келісімімен ғана ротацияға жол беріледі. Сонымен бірге, осы аталған мән-жайлар құжат түрінде расталуы тиіс.

– Мемлекет басшысының тапсырмасы негізінде еліміздің әр облысында, республикалық маңызы бар

қалаларында және астанада өңірлік кадр резервтері қалыптасты. Жетісу облысында қанша адам резервке іріктелді және қазіргі уақытта осы резервшілер белгілі бір лауазымдарға тағайындалды ма?

– Мемлекет басшысының бастамасы негізінде 2024 жылы алғаш рет елімізде облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың өңірлік кадр резервтері қалыптастырылды. Жобаның негізгі мақсаты - жас басқарушылардың өңірлік пулдарын қалыптастыру және өңірлерді дамытуға талантты жастарды тарту.

Өңірлік резервке алынған адамдар сайланатын лауазымдарды қоспағанда, жергілікті атқарушы органдарда «Б» корпусының мемлекеттік әкімшілік лауазымдарына орналаса алады.

Іріктеуге: 35 жастан аспаған, жоғары білімді 3 жылдан кем емес еңбек өтілі бар Қазақстан Республикасының азаматтары қатысты. Іріктеу құжаттарды қабылдау, Заңнаманы білуге және жеке қасиеттерін бағалауға тестілеу, құзіреттерді бағалау, комиссиядағы құрылымдық сұхбат кезеңдерінен тұрды.

Іріктеуге 300 азамат қатысып, Жетісу облысының Өңірлік кадр резервіне 20 азамат қабылданды. Өңірлік кадр резервінде болу мерзімі 2 жылды құрайды. Осы уақыт ішінде сайланатын және басқарма басшысы (D-О-1 санаты) лауазымдарын қоспағанда, жергілікті атқарушы органдардағы «Б» корпусының мемлекеттік әкімшілік лауазымдарына конкурссыз, яғни, уәкілетті органның аумақтық бөлімшесінің келісімі арқылы тағайындала алады.

Ақпарат үшін: бүгінгі күні резервтегі 4 азамат Жетісу облысының жергілікті атқарушы органдарына тағайындалды:

1). Баймуханов Еркін Серикович - Текелі қаласы әкімі аппаратының бірінші вице-президенті басқару қызметінің басшысы;

2). Асегова Мадина Нурлановна - Жетісу облысының Кәсіпкерлік және индустриялық-инновациялық даму басқармасының инфрақұрылым және ішкі туризмді дамыту бөлімінің басшысы;

3). Ержанұлы Жандос - Жетісу облысының Ауылшаруашылығы басқармасы басшысының орынбасары;

4). Құрманғалиев Жансерік Алпысбайұлы - Жетісу облысының мәдениет, архивтер және құжаттама басқармасы жоспарлау және шаруашылықты жүргізу бөлімінің басшысы.

Жалпы, өңірлік резерв мүшелеріне мемлекеттік лауазымдарды ұсыну жұмыстары өз жалғасын табатын болады.

– Сұхбатыңызға рахмет!

Сұхбатты жүргізген:
Ләззат ҚАСЫМБЕКОВА,
Қазақстан Журналистер
одағының мүшесі.

«Отбасы банк» АҚ ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) жергілікті атқарушы органдардың (бұдан әрі - ЖАО) азаматтарға кредит беруі бойынша «Дипломмен - ауылға!» бағдарламасының операторы болып табылады.

Бағдарламаға ауылдық жерлерде өмір сүру үшін және бірқатар мамандықтар бойынша жұмыс істеу үшін келген қазақстандықтар қатыса алады. Бұл денсаулық сақтау, білім беру, әлеуметтік қамсыздандыру, мәдениет, спорт, агроөнеркәсіптік кешен саласындағы қажетті мамандықтар тізбесіне сәйкес мамандар, ауылдар, кенттер, ауылдық округтер әкімдері аппараттарының мемлекеттік қызметшілері (бұдан әрі - маман).

Көрсетілген тізбені ЖАО алдағы кезеңге қалыптастырады.

Басты шарт - мамандар кредит алған кезде ауылдық елді мекенде орналасқан ұйымда тиісті мамандық бойынша кемінде 3 жыл жұмыс істеуге міндеттеме алады. Мамандардың кредит алуға өтініш беруі және ЖАО-ның мақұлдауы Банк порталында жүзеге асырылады. Кредит алуға өтініш беру үшін маман <https://otbasybank.kz/> порталына тіркеліп, Жеке кабинетке кіруі тиіс, жеке тұлғаның ЭЦҚ болуы тиіс, мобильді азаматтар базасында тіркелген болуы тиіс.

БЮДЖЕТТІК КРЕДИТ ШАРТТАРЫ:



ең жоғары сома:
аудандардың әкімшілік орталықтары - 2500 аек-тен көп емес;
ауылдық елді-мекендер - 2000 аек-тен көп емес



кредит мерзімі: 15 жылға дейін

"ДИПЛОММЕН – АУЫЛҒА!"
БАҒДАРЛАМАСЫ БОЙЫНША
БЮДЖЕТТІК
КРЕДИТТЕР

сыйақы мөлшерлемесі:
жылдық 0,01% (жтсм – жылдық 0,01%)



кредит беру/қызмет көрсету үшін комиссиялар:
көзделмеген

БЮДЖЕТТІК КРЕДИТТІҢ НЫСАНАЛЫ МАҚСАТЫ:



маманның жұмыс орны бойынша ауылдық елді мекендерде тұрғын үй сатып алуға.



жақын туыстарынан тұрғын үй сатып алуға, сондай-ақ, маман тұрақты тұратын тұрғын үй-жайды сатып алуға жол берілмейді.

КРЕДИТ БОЙЫНША КЕПІЛМЕН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ:

• сатып алынатын тұрғын үй

МАМАНДАРҒА ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР:

• өтініш беру сәтінде маманның бұрын алынған қарыздар/кредиттер бойынша өтелмеген мерзімі өткен берешегінің юлғауы, соңғы 2 жылда 90 күнтізбелік күннен астам үздіксіз мерзімі өткен берешегінің болмауы.

• сұранысқа ие мамандықтар тізіміне енгізілген мамандық бойынша жұмыс істейді.

• маман өтініш берген күнге дейінгі соңғы екі жыл ішінде келуші маман жұмыс істейтін елді мекенде маманның, оның жұбайының және балаларының жылжымайтын мүлкінің болмауы.



КРЕДИТ АЛҒАНҒА ДЕЙІН МАМАН БАНКТЕ ТҚЖ САЛЫМЫН ЖӘНЕ АҒЫМДАҒЫ ШОТТЫ АШУЫ ТИІС.

САЛЫМ МЕН АҒЫМДАҒЫ ШОТТЫ ҚАЙ ЖЕРДЕ АШУҒА БОЛАДЫ:

• өз бетінше otbasybank мобильді қосымшасында;
• otbasybank.kz жылжымайтын мүлік порталындағы жеке кабинетте;
• Сізге ыңғайлы кез - келген жерде – отбасы банк кеңесшілері арқылы;
• Сіздің қалаңыздың кеңес беру орталығында;
• сайттағы бейне қоңырау арқылы;
• отбасы банктің кез - келген бөлімшесінде;

АҚСУ АУДАНЫНЫҢ ЭКОНОМИКА ЖӘНЕ ҚАРЖЫ БӨЛІМІ.

"ЖАС ТІЛШІ - 2025" БАЙҚАУЫНА!

ТАРИХТЫ ТОЛҒАҒАН ТАЛАНТТЫ ЖУРНАЛИСТ

Тарих өткен күн. Ал, сол тарихты түпсіз мұхит десек, қазақтың кең байтақ жеріндегі тарихи оқиғаларды мұхит астындағы інжу-маржанға теңер едім. Мұхит астындағы тұнып тұрған інжу - маржанды кез - келген жан су бетіне шығара алмайтыны анық. Өткеннің еншісінде кеткен, тарихтың толғауында қалған естеліктер мен аңыз-әңгімелерді, тарихи тұлғаларды жарыққа алып шығып, шығармаларына арқау еткен дарынды жазушы-журналист – Қазбанбетов Мұхаметәлі Найманханұлы деп білемін.

Қазбанбетов Мұхаметәлі Найманханұлы - 1953 жылы Кеңес Одағының Батыры Н.Есеболатов атындағы ауылда дүниеге келген, есімі Ақсу ауданының «Құрмет кітабына» енген, Ақсу ауданының «Құрметті азаматы», аудандық «Қазақ тілі» қоғамының төрағасы, аудан әкімі жанындағы Тіл комитетінің төрағасы, аудандық мәдениет бөлімінің бастығы, «Ақсу өңірі» газетінің редакторы қызметін атқарған. «Кіндікқоңыр», «Ақсудан шыққан арыстар», «Жер жасырған жыр», «Киелі тәуіп», «Қайнар батыр», «Абыз Ақсу», «Кесенедегі құс ұясы», «Алтын ұям - Ақсуым» т.б. кітаптарының авторы. Жазушының қай кітабын ашып қарасақ та, туған жерге шексіз сүйіспеншілігі мен еліне деген ыстық ықыласын көруге болады. Мұхаметәлі Найманханұлы жазушы ғана емес, тарихи зерттеуші, талантты журналист екенін көре аламыз. «Алтын ұям - Ақсуым» кітабының «Жердің аты – тарихтың хаты» бөлімінде Кіндікқоңыр, Жолбарыс соққан, Сатан сайы, Қарала көпір, Солдат қырған, Ыбырайым сайы, Тамшыбұлақ, Қосбатыр, Үңгірбай жазығы, Діңгек және осындай 38 жер атауының тарихына тоқталып, шежіреден сыр шертеді.

«Жер жасырған жыр» — Мұхаметәлі Қазбанбетовтың тұңғыш повесі және Ілияс бабамыздың мерейтойына арналған облыстық шығармалар байқауында Бас бейгені жеңіп алған туындысы. Бұл шығарманы оқыған жан киелі Ақсу жерінің тарихи тұлғаларымен танысып өтеді. Қасиетті қара жеріміздің жасырған сыры мен жырын ақтара отырып, терең философиялық ой салады.

«Жер жасырған жыр» шығармасы қазақ халқының тарихындағы маңызды оқиғалар мен тұлғалардың бейнесін аша отырып, өткен мен қазіргі уақыттың байланысын сипаттайды. Әңгіме қазақ даласында орын алған саяси оқиғалар мен тұрмыстық қиыншылықтарды көрсету арқылы ұлттық қасиеттер, рухани мұралар, мәдениет, азаматтық жауапкершілік мәселелерін қозғайды. Ата-бабаларымыздың жырларын, олар арқылы ұрпақтарға жеткен шежірелерді құрметтеу идеясы шығарманың өзегі болып табылады.

Шығармадағы басты кейіпкер қазақтың «Құлагер ақыны» - Ілияс Жансүгіров болса, Қобызшы Молықбай, Маман Тұрысбек, Өнші Майра, Найманбайұлы Өсет, Мейірман Ермектасов, Біләл Сүлеев, Мұхаметжан Сералин, Қуат Терібаев сынды кейіпкерлер - тарихи оқиғалардың куәгерлері. Олар өздерінің

туған жеріне, халқының мұрасына, тарихына деген құрметпен ерекшеленеді. Кейіпкерлердің ішкі дүниесі, ойлары мен сезімдері терең сипатталған.

Мұхаметәлі Қазбанбетов Ақсу жеріндегі тарихи сәттің бірі Қарағаш мектебінің ашылуы мен сол білім ошағынан білім нәрімен сусындаған қоғам қайраткерлерінің өмірінен сыр шертеді. Шығармада «Поэзия Құлагері» атанған бала Ілиястың алғашқы жырлары мен ақындық қалыптасуы шебер бейнеленген.

Тарихи деректің келесі кезегі - Шоқан Уәлихановтың Ақсу жерінде болуы. «Түнде Басқан өзені арқылы өтіп, тауға жақын Ақсуға келдік. Ақсуда да Лепсі сияқты көпір салыныпты. Өзеннің ағыны қатты, жағалауы жайдақ. Кең де жазық дала Лепсіге дейін созылыпты...», - деген Шоқан Уәлиханов естелігін дәлел ретінде көрсеткен.

Жазушы «Жер жасырған жыр» шығармасында — ұлттық тарих пен мәдениетті сақтап, өткеннің құндылықтарын қазіргі уақытта ұрпаққа жеткізуді мақсат еткен. Жердің тереңінде жатқан шежірелер мен өткеннің қайғылы оқиғалары қазіргі қоғамға ұрпақтар сабақтастығы тұрғысынан мән беретін басты аспектілер болып табылады. Шығармада табиғат пен жердің тереңдігінен жасырылған «жыр» арқылы ұлттық мұраның қаншалықты маңызды екені, ол жырлар мен аңыздардың ұрпақтан ұрпаққа берілуінің қажеттілігін баяндайды.

Мұхаметәлі Қазбанбетовтың шығармаларының тілі өте көркем, әрі бай. Ол қазақ халқының мәдениеті мен тарихына терең бойлап, сөздің мағынасын кеңінен аша отырып, ойларын қарапайым, әрі түсінікті тілмен жеткізеді. Бұл шығармада әрбір сөйлем, әрбір сөз ұлттық рухани құндылықтарға қатысты үлкен мағынаға ие. Тілдің поэзияға жақындығы, табиғаттың сұлулығы мен адам болмысының нәзік жақтарын сипаттайтын ерекшеліктері бар.

Мұхаметәлі Қазбанбетовтың «Мықты журналисттен мықты жазушы шығады, ал мықты жазушыдан мықты журналист шықпайды», деген сөзі арқылы журналисттік мамандықпен танымдық және зерттеушілік қабілеттің қатар жүретінін көріп отырғандай болдым. «Жер жасырған жыр» шығармасы арқылы Мұхаметәлі Қазбанбетов қазақ халқының тарихы мен мәдениетінің терең тамырларын көрсеткен. Бұл шығарма ұлттық мұраның маңызды екенін, тарихтың маңызы мен құндылығын түсіну қажеттілігін жеткізеді. Жердің ішінде жасырылған жырлар — ұрпаққа жол сілтеп, өткен мен болашақ арасындағы байланысты нығайтатын құндылықтар екенін айқындаған. Бұл шығарма адамды өзінің тарихы мен мәдениетіне құрметпен қарауға, ұлттық сананы сақтап қалуға шақырады. Ұлтты тану — тарихты зерттеуден басталады.

**Аяна ЖАРҚЫНҚЫЗЫ,
Қ.Сәтбаев атындағы орта мектеп-
гимназиясының 10-сынып оқушысы.**

ДАРЫНДАР ЖАЗУШЫ ІЗІМЕН



Қазбанбетов Мұхаметәлі Найманханұлы — қазақ әдебиеті мен журналистикасының көрнекті өкілі, халқымыздың рухани қазынасына өлшеусіз үлес қосқан қайраткер. 1953 жылдың 18 шілдесінде дүниеге есігін ашқан ол, өмірінің әр кезеңінде қаламын қару етіп, ұлт мәдениеті мен өнерінің өркендеуіне аянбай еңбек етті.

Жазушы, журналист, зерттеуші, әрі ақын ретінде танылған Мұхаметәлі Қазбанбетовтың шығармашылық жолы сан қырлы. Ол 1978 жылдан бастап КСРО Журналистер Одағының мүшесі, ал 1991 жылдан Қазақстан Журналистер Одағының мүшесі болды. Өзінің кәсіби қызметінде облыстық "Жетісу" газетінің "Құрмет Грамоталарымен" және Қазақстан Журналистер Одағының облыстық ұйымының марапаттарымен ерекшеленді.

Қаламгердің шығармаларының ішінде «Кесенедегі құс ұясы», «Жер жаннаты – Жетісу», «Ұлың әкем деуге хақылы», «Ақсудан шыққан арыстар», «Қайнар батыр» «Киелі тәуіп», «Кіндікқоңыр» сынды туындылары оқырманның жүрегіне жол тапты. Әсіресе, «Кесенедегі құс ұясы» атты еңбегі қазақтың дара қызы, айтты өнерінің шебері - Сара Тастанбекқызының өмір жолын шеберлікпен суреттейді. Бұл шығармада автор Сараның Біржан салмен айттысын терең талдап, қазақ әдебиетінің алтын қорына енген бұл айтыстың мән-маңызын айшықтайды. Әріп пен Сара арасындағы достық әдемі сипатталып, жарасымды сыйластыққа ұласуын көрсете білген. Тағдыры талқия түскен Ақын Сараның ішкі жан күйзелісін, «торға түскен құстай» шырылдаған дауысын тыңдар құлақ, жақтастар жақ таппай қиналған сәтінде Әріптің келуін, оның өзіндік жоспарының болуын байланыстыра отырып көркем бейнелеген. Ақын Сара мен Біржан салдың тарихи айттысының себепкері де, ұйымдастырушысы да, қағаз бетіне түсіріп, баспаға ұсынған да Әріп Төңіргенұлы екенін кейінгі ұрпақтың бірі білсе, бірі білмес. Ал, Әріп кім десеңіз? «Осал жігіт емес. Тұрысбек қажы сияқты талай шонжардың тауын шаққан ержүрек... Семей уезінің Жарма болысына қарасты Жыланды ауылынан. Шешесі Аяжан шешендігімен көзге түскен, оқ тілді кісі болатын, Әріп момын шаруа, баққан әкесіне тартпай, осы шешесі мінездемес. Шын аты — Мұхамедғарып. Атауға

ыңғайлы ма, әлде оқуға зеректігінен бе құрбы - құрдастары алдымен — Ғарып, кейін Әріп деп атаған» деп жазушы Әріп өміріне тоқталған. Шығармада Арғын мен Найман арасындағы дау кезінде «Екі жақ та дауға салатын азулы би таңдайды. Арғын жағынан ақсақалдары іштеріндегі жасы ең кіші — Абайға тоқтайды. Найман дар ұзақ ақылдасады. Кеңестен-кеңес, түптеп келгенде бұлар жасы Абайдан да кіші — Әріпті жөн санайды» - деп, Әріптің елі ішіндегі беделін де айшықтай түседі.

Гүл еккен қаратасқа бір қарлығаш, Мәпелеп өсірем деп шыбықты жас.

Тамырын балшық тасып орнықтырып, Қорекке тасушы еді аузымен ас,- деп Сараның Әріпке жазған хатынан алынған үзінді шығарманың өзегі болады. Ақын Сараның тас түйін темір торды бұзып «Азаттық» алу идеясы болып табылады. Автор бізге әйгілі «Ақын Сара – Біржан сал» айтысының құпиялы сырын кейінгі ұрпаққа паш еткен. Бұл шығармада қазақтың дара Сарасын киелі құс қарлығашқа теңей отырып, мықтылығын да жеткізе алған. «Осы жолы Сараның жеңбесем-үйге қайтпағаным жақсы. Найманның асыранды бұлбұл құсына бар шынын, жан сырын өз аузынан айттырамын. Сөйтіп, қалың бұқара алдында күл ішіндегі алтынды аршып шығарамын, Әріп» - деген Біржан сал сөзімен келтірілген үзіндіден бұл айтыстың негізгі қалаушысы кім екенін айқын көрсете жазғанын байқауға болады. Тарихи дерекке негізделіп жазылған жазушы шығармасы - ұлттық құндылыққа бай, тілдік ерекшелігі көркем туынды.

Ақиық ақын жан – жақты дарын иесі І.Жансүгіров:

Өз ұлын, өз ерлерін ескермесе, Ел, тегі, алсын қайдан кеменгерді,-

демекші жергілікті ақын – жазушылардың шығармаларын білу қазіргі ұрпақ міндеті деп ойлаймын. Бүгінгі мектеп қабырғасындағы оқушылар – болашақтың ғалымдары, саясаткерлері, ел басшылары. Олардың нағыз елжанды өз Отанын сүйетін азамат дәрежесіне көтерілуі өз босағасын, өз халқын елін сүюден басталады. Өзінің ата – тегін, елінің, туған жерінің тарихын жетік білген оқушыдан ғана келешекте парасатты азамат бола-ры хақ. Әрбір оқушы жарқын болашаққа терең білім, жоғары адамгершілік қасиет арқылы жетуді мақсат тұту қажет. Бүгінгі мектеп бағдарламасындағы «Өлкетану» оқулығына Мұхаметәлі Қазбанбетов шығармалары енгізілсе тиімді болар еді.

Мұхаметәлі Қазбанбетовтың шығармашылығы арқылы оқырмандар қазақ мәдениеті мен өнерінің бай мұрасымен танысып, рухани азық алады. Айтсы – намыс – сөз сайысы екенін айшықтай түседі. Оның еңбектері ұлт тарихының тереңіне бойлатып, болашақ ұрпаққа өнеге боларлық құндылықтарды насихаттайтыны анық. Сондықтан бүгінгі жас ұрпаққа, өзімнің замандастарыма, Қазбанбетов Мұхаметәлі Найманханұлының "Кесенедегі құс ұясы" шығармасын оқуға ұсынғым келеді.

**Балжан БАЙЖҰМА,
Қ.Сәтбаев атындағы орта мектеп-
гимназиясының 8-сынып оқушысы.**

ТУҒАН ЖЕР - ТҰҒЫРЫМ

«Кіндікқоңыр» повесінде туған жер туралы ерекше сипат алып, туған жердің табиғаты мен рухани құндылығы шебер суреттеледі. Жазушының шығармасында туған жердің табиғаты – жанға жылулық беретін көркем әлем. Кіндікқоңыр Ілияс Жансүгіровтің туған ауылы құмдауыт, ал батысы сор немесе тұзы күн сәулесімен ойнап жарқырап жатар айтақыр. Повесте сордың екі түрін анықтап көрсетеді: біріншісі - үстінен керуен жүріп өтсе де із түспес қайрақ тастай қатты, екіншісі - теп-тегіс боп жатуы әншейін, алдамшы көрініс, кез келген тұсы опырыла ойылатын құйық. Одан атпен өтудің өзі қауіпті. Бұл жерде бірде –бір қылтанақ бой көтермейді, мұз айна сияқты жылтырап жатысының өзі даланың сұрқын қашыра түседі деп көрсетілген. Мен олай ойламаймын. Кіндікқоңыр даласының шексіз кеңістігі, шөлейт жерінің өзіндік сұлулығы, далада жайқалған гүлдері мен көкжиекпен астасқан алып таулары – бәрі де туған жердің қайталанбас бейнесін айшықтайды. Туған жер тек

табиғатымен ғана емес, онда өмір сүруге адамдарымен де қымбат. Даланың дара тұлғалары, қарапайым еңбек адамдары, дарқан көңілді қарттар мен олардың даналығы – туған жердің рухани келбетін қалыптастырады. Повесте ақын Өсет Найманбайұлының тағдыры арқылы туған жердің адам жанына әсерін көреміз. Ол қайда жүрсе де, туған жерін аңсап, оның қасиетін жырлап өтеді. Бұл – әрбір адамның болмысында бар сезім. Сонымен қатар, шығармада қазақ даласының адамдарын бейнелегенде, олардың табиғатпен етене жақын екенін көреміз. Даланың өсімдіктер дүниесі, шөптердің хош иісі, жан - жануарлардың тіршілігі - барлығы халықтың өмірімен біте қайнасып жатыр. Бұл тек табиғат суреттемесі ғана емес, бұл – қазақ болмысы.

Повестің өн бойында туған жерге деген сағыныш пен құрмет сезіледі. Бұл шығарма арқылы автор туған жер табиғатының құпиясын ашып, оның көркемдігін жан - жақты суреттеген.

Қазақтың ұлы ойшылы Абай

Құнанбайұлы «Атамекен» - халықтың рухани тірегі» деп бекер айтпаған. Туған жер тек табиғатымен емес, онда өмір сүрген адамдарымен қалыптасқан дәстүрімен, рухани құндылықтарымен де қымбат. Мұхаметәлі Найманханұлының шығармасында да туған жер тек мекен ретінде емес, тағдырлары тоғысқан жандардың жанына жылу берген ерекше кеңістік ретінде сипатталады.

Туған жер – тек жер емес, ол - рух, тарих, өмір. Әр тауы, әр төбесі, әрбір тасы сан ғасырлық сырды сақтап, болашаққа аманат болып қалады. Туған жердің қара топырағы – бабаларымыздың табаны тиген, тері тамған қасиетті мекен. Мен үшін туған жер – рухани күш пен өмірдің бастауы. Оның әр тіршілігі мен үшін қымбат.

Туған жер - мәңгілік мекен, өлмес тарих, сарқылмас сағыныш. Оны құрметтеу, қастерлеу – әрбір адамзаттың парызы.

**Ергали ТОЛҒАНАЙ,
«Ілияс Жансүгіров атындағы
орта мектебі, мектепке дейінгі
шағын орталығымен» коммуналдық
мемлекеттік мекемесінің
11-сынып оқушысы.**

"ЖАС ТІЛШІ - 2025" БАЙҚАУЫНА!

"КІНДІКҚОҢЫР" повесі — қазақ ұлтының өткені мен болашағын байланыстыратын алтын көпір



"Кіндікқоңыр" повесінде де кездеседі. Екі жастың қосыла алмауының басты себебі - жігіттің кедейлігі. Жігіт өзінің кедейлігіне күйініп, қорлана кеткенеді. Бір жағынан алып қашқан қызы атастырылып қойған еді. Түптің - түбі қыз жақ қарсы болып, қуғыншылар, әсіресе, ауыл молдасы қос қашықтың адал махаббатын аяққа таптағандай болады. Осы оқиға негізінде сол замандағы дін қызметкерлерінің ел арасына іріткі салуы мен ерекше қатігездігін ақын жігіттің мына сөздерінен байқауға болады:

Сайтан болып азғырып,
Ұйқысын бұздың елімнің.
Шығарайын лебізін,
Ішімдегі шерімнің.
Есалаң қылып қу молда,
Салқыны соқсын перінің.
Жинаған мүлкің таланып,
Аузында кетсін бөрінің.

Бұл бір. Екіншіден, повестен тек молдалардың ғана емес, би-болыстар мен жоқалардың да "ішсем, жесемнен" басқаны білмейтін озбырлығы мен жағымсыз тұстарын байқауға болады. Дегенмен де, көпке топырақ шашпаймыз, жақсылары да кездескен. Повесте байқауға болатын келесі бір дүние - бұл ұлттық құндылықтарымыздың көптеп көрініс табуы. Ақсуға қонақ болып келген өңші Майра апайымызды жұрт жиналып салтанатымен шығарып салмақ болатын. Қоштасар сәтте сырнай сазымен әнші дауысы саңқылдай шығып, Ақсу халқына ізгі-тілегін білдіріп, ән арнайды. Сонда халық арасынан Майра апайдың өніне жауап қайтару үшін ақын Ілияс Жансүгіров суырылып шығып, жыр шумақтарын төккен болатын. Қазақтың қонақжайлылығы, сыйластығы мен ерекше талантын осы жерден байқауға болады. Сондай-ақ, "Нағыз қазақ қазақ емес, нағыз қазақ - домбыра", - демекші қандай жиын, қандай қуаныш болмасын қолдарындағы домбыраларын қағып - қағып жіберіп, жырлап кете берген. Мұхаметәлі Найманханұлының "Кіндікқоңыр" повесінде ерекше әсер қалдырғаны - 1928-34 жылдар аралығындағы Кеңестік үкіметтің қазақ елінің ішінде жүргізген зобалаң саясатының салқынына қарамастан, қазақтардың қайтадан аяққа тұрып, алға қарай ұмтылуы. Қандай заман болмасын, қазақ арасынан суырылып шығып, халыққа бағыт - бағдар беретін, ұлты үшін қызмет етіп, сол үшін жан қиюға дайын азаматтарымыздың бар болғаны, әрине, қуантады.

Қорыта айтқанда, "Алаштың бар жақсысын жинап алған, атыңнан айналайын киелі Ақсу" деп жерлес ақынымыз Тұрсынзада Есімжанов жырлағандай, ұлты мен туған жерін жоғары бағалап, сол үшін қызмет еткен жазушымыз Мұхаметәлі Найманханұлының еңбектерінің маңызы зор. Бұл еңбектер - барша Ақсулықтардың, барша қазақ ұлтының өткені мен болашағын байланыстыратын алтын көпір іспетті.

Сезім ЕСЕНБАЙ,
«Мектепке дейінгі шағын орталығы бар Н.Есеболатов атындағы орта мектебі» КММ 10"А"-сынып оқушысы.

Асыл сөздің Ақсудағы іздері

«Қасиетіннен айналайын. Ақсудың топырағы!»

Халқымызда «Туған жердің тасы да ыстық», - деген аталы сөз бар. Расымен, өзім дегенде өгіздей күш табатын қазақ үшін бұл нағыз дәл тауып айтылған мақал дер едім. Өзім туып-өскен, өнген, білім нәрін алып, қатарластарыммен ойнап - күліп, нағыз ерке де төтті шағымды бастап кешіріп жатқан туған өлкемнен шыққан мықтылардың есімі мені әрдайым қуанышқа бөлейді, тіпті мақтаныш сезімін тудырады. Біздің Ақсу өңіріміз - талай ақынды, жазушыны, беделді қоғам мүшелерін, талай палуандар мен өзге де саланың үздіктерін дүниеге әкелген киелі мекен. Ілияс ақын сөз шебері, Сара апамыздай айтыстың аңызы, қобызшы Молықбай, Толғанбай ақын, Құдаш Мұқашев, Қуат Терібаев сынды әдебиеттің нағыз майталмандары деп жалғаса түсетін тізімге қаламгер Мұхаметәлі Қазбанбетовтың есімі де қоса жазылатыны анық.

Ақсулық қаламгер Мұхаметәлі Найманханұлының 1994 жылы жарық көрген «Жер жасырған жыр» атты жинағын бір деммен қызыға оқып шықты. Әсіресе, «Ардың ісі» повесін ерекше атап өткім келеді. Әдетте көркем шығармалардан өзімізге таңсық мекендер мен есімдерді көріп жүргендіктен бе, повесті оқу барысында Қапал, Еңбек, Тарас сынды көз көріп, құлақ естіген жер аттарын оқу ерекше қызық болып көрінді. Өз мекенің жайлы кітаптан оқу тарихтың беттерін ақтара түсуге әсер етеді екен. Жалпы шығармада сол тұстағы ең маңызды мәселелер көтерілген.

Тәуелсіздіктің алғашқы жылдары өтіп жатқан тұста заман да, қоғам да, саясат та жанаша леп алып, басқа ағысқа түскен кезде қазақтың тілі, күні, салты деп шарқ ұрған қаламгер мен оның мүдделестерінің талпынысын көз алдымызға әкеле түсетін нағыз реалистік шығарма деп қабылдадым. Тіпті тарихи деректерге де айырықша мән беріп, оқырман қауымға «құлаққағыс» еткен тұстары да назар аудартады. Мектеп қабырғасында танып, білген Тоныкөк есіміне талдау да жасап өтті. Шын мәнінде «Тоныкөк» есімі өзге ұлттардың зерттеу еңбектерінде «Тоню кок» деп жазылғанына қарай бұрмаланып кеткенін сынға алады. Автордың Тоныкөк емес, Тұңғыш деп жазылу керек деп келтіретін дәлелдеріне оқырман ретінде көзім жетті. «Тұңғыш» - қазаққа тереңдікті, түпсіз ой ұғымын білдіреді», - деп автор атап көрсеткен. Қаламгер Мұхаметәлі Найманханұлының шығармаларынан да өз ұлтына, тілі мен салтына, танымы мен болмысына деген сондай тұңғыш риясыз сезімі бар екенін аңғару қиын емес.

Повесте ұлтаралық достық та айқын көрініс тапқан. Ол ақын апамыз Сараның

мұраларын жинақтауға атсалысқан, мұражай ашып, айтысын орысшаға аударып, ескерткіш орнатуға өз ықыласымен білек сыбана кіріскен «Орыс мәдениеті орталығының» әрекеті арқылы айғақталды. Бір жеңнен білек, бір жағадан бас шығарған берекеміздің арқасында талай жұмыс атқарылған. Сол тұстағы қазақ мұраларын жаңғыртуға күш салып, өзін емес, өскелең ұрпағын оылаған жерлестеріміздің төккен теріне алғысымыз толастамау қажет. «Бір ұрпақтың өзінен кейінгі ұрпаққа жасайтын сыйы - мұраларын сақтап, жеткізе алуы», - деп ұстаздарымыз әрдайым ескертіп отырады. Сол себепті де келесі ұрпақтың сынына қалмай, аманатты жеткізу үшін де қазір біз де еңбектенуіміз керек деген тұжырымға келдім.

Шығарманың кейбір бөліктерін бірнеше мәрте қайталап оқыдым. Солардың бірі - Тәңірберген Қалилаханов есімі аталатын тұстар. Оның себебі - мен оқитын Ж.Сыдықов атындағы орта мектеп Қалилаханов көшесінде орналасуы. «Ол кешеге неге бұл есім берілген?», «Ол кісі кім?», «Қалилаханов немен айналысты екен?» деген сынды сұрақтар әлсін - әлсін ойға келгенімен, тереңіне бойламаған екенбіз. Тәңірберген Қалилахановтың шынайы шежіре, ақын Сара жайлы көп дерек қалдырып, еңбек жазған қаламгер, жазушы, этнограф, журналист екенін білудіме де осы «Ардың ісі» шығармасы тірткі болды.

Кез - келген шығармада автордың көзқарасы, ұстанымы айқын көрініс тауып тұрады, оны аңғару қиын емес. Мұхаметәлі Найманханұлының бұл шығармасы «Ардың ісі» аталуы да бекер емес. Шығарма желісі бойы болған жағдайлар, көтерілген мәселелер, түйінін таппаған жағдайлардың шешімін қарастыру және бұған автордың тікелей көзқарасы нағыз ар-ұят жетегінде жасалатын істер екен. Өз тілінді, ұлтыңды, салтыңды қадірлеу де сол өзің туған ұлтқа, өсіп-өнген елге, туған жерге деген алғыстан туындайтын нағыз ардың ісі екенін айтқым келеді.

«Өзге емес өзім айтам өз жайымда», - деп Қасым ақын жырлағандай, өзімізден шыққан мықтыларымызды дәріптеп, есімдерін аңызға айналдыру, келесі ұрпаққа ұмыттырмай жеткізу тікелей біздің - бүгінгі ұрпақтың қолында деп есептеймін.

Назым ДАНИЯР,
«Ж.Сыдықов атындағы орта мектебі, мектепке дейінгі шағын орталығымен» КММ 10-сынып оқушысы.

АРДЫҢ ІСІ

Мұхаметәлі Қазбанбетовтың «Ардың ісі» шығармасы - адамзаттың ең биік қасиеттерінің бірі саналатын ар-намыс, абырой, адамгершілік тақырыбын қозғайтын туынды. Бұл шығармада автор әрбір адам үшін ар-намыстың маңызды екенін, оны сақтау үшін күресудің қажеттілігін ашып көрсетеді. Шығармада басты кейіпкерлердің әрқайсысы өз ар-намысын қорғауға тырысып, моральдық таңдаулармен бетпе - бет келеді. Бұл шығарма әркімнің ішкі дүниесіне үңіліп, оның қорқыныштары, күмәндары мен ар-намыс алдындағы жауапкершілігі туралы ойландырады. «Ардың ісі» шығармасында адамның ішкі ар-ұжданымен болған күресі айқын көрінеді. Кейіпкерлердің жүрегіне жүретін бұл күрес сыртқы дүниемен тектірескендей әсер қалдырады. Адам үшін ең бастысы - өз ар-намысын сақтап қалу, ол үшін қандай жағдайлар болмасын, адам өзінің әділдігінен таймауы керек. Мұхаметәлі Қазбанбетовтың шығармасында осы бір қарапайым, бірақ өте терең ой айтылады.

Шығармада күрделі адамгершілік сұрақтар қойылады. Әркім үшін ар - намыс ұғымы әртүрлі болуы мүмкін, бірақ жалпы айтқанда, ардың ісі - бұл әр адамның өзіне берген уәдесі, өзіне жүктеген жауапкершілігі. Егер адам бұл ұстанымдардан ауытқып кетсе, онда оның адамдық бейнесі мен ішкі әлемі күйрейтінін автор өте жақсы көрсеткен. Мұхаметәлі Қазбанбетов өзінің шығармасында адамды тек физикалық тұрғыда ғана емес, ішкі рухани тұрғыдан да сынайды. Өмірдің көптеген қиындықтарында,

қуаныштарында да, ар - намысты сақтау қажет екенін ұғындыру үшін кейіпкерлердің тұлғалық қасиеттері мен олардың өмірлік шешімдері өте маңызды. Олардың шешімдеріне қарап, қоғам мен жеке адамның арасында болатын қақтығыстарды байқаймыз.

«Ардың ісі» шығармасы қазіргі заманғы адамға өте қажет құндылықтарды ұсынады. Оның ішіндегі ар-намыс, адалдық, әділдік ұғымдары уақыт өткен сайын ешқашан ескірмейді. Адамдар үшін шынайы жолды таңдау - бұл өмірдің өзі, ал осы жолда жүріп, ар-намысын сақтай білу - ең үлкен жеңіс. Мұхаметәлі Қазбанбетовтың туындысы бізге осы шынайы мақсаттар мен құндылықтарды еске салып отырады.

Қорытындылай келе, Мұхаметәлі Қазбанбетовтың «Ардың ісі» шығармасы адамның ар-намысын, ішкі рухани дүниесін және моральдық таңдауын терең көрсететін туынды. Кейіпкерлердің өз ар-намысын қорғауға тырысуы және өмірлік шешімдері адамгершілік пен әділдік мәселелерін өзектейді. Шығарма арқылы біз ар-намысқа, адалдыққа және өз принциптерімізді сақтауға деген құндылықтарды бағалауға үйренеміз. Мұхаметәлі Қазбанбетов бұл туындысында әр адамның ішкі әлемі мен қоғам арасындағы байланысты терең, әрі шынайы суреттейді.

Айжан МҰҚАМЕТӘЛІ,
"Қызылағаш негізгі орта мектебі, мектепке дейінгі шағын орталығымен" КММ 9-сынып оқушысы.

БАЛА ЖӘНЕ ӨРТ

Өмірінде өртті бір рет көрген адам оның қандай апат екенін біледі. Өрт жолындағының бәрін жалмап, тіпті ең қымбатты – адам өмірін де аямайды.

Біздің күнделікті тіршілікте: «Сіріңкемен ойнама», «Отпен ойнау қауіпті», «Өрт – тілсіз жау» және т.б. ұрандарға құлағымыз үйреніп кеткен. Көп жағдайларда балаларды көз қызықтырар белгілері бар сіріңке, темекі қорабтары қызықтыратыны естен шығып жатады.

Балаларда үлкендерге тән психологиялық қорғаныс реакциясы толық дамымаған. Көпшілігі өрт кезінде аман қалу үшін не істеу керектігін біле бермейді. Осы себептерден өрт кезінде көп жағдайларда төсек астына, шкаф ішіне, көрпе астына немесе бөлмедегі қуыстарға тығылып, өрттен қашады. Есік ашық болса да шығуға тырыспайды. Оларды қою түтін жайлаған бөлмелерден табу өрт сөндірушілерге қиындыққа соғып жатады.

Ауданымызда балаларға оттан абай болуды үйрету жұмыстары жүргізілуде. Мектептерде, балабақшаларда өрт қауіпсіздігі шараларын оқыту жетілдендірілуде, бұқаралық ақпарат құралдары қамтылуда.

Атап айтсақ, Ақсу ауданында балалармен өрт қауіпсіздігі бойынша сабақтар өткізіліп тұрады, балалардың отпен ойнауын және өрт кезінде балалардың қаза болуын болдырмау үшін.

Соған қарамастан, бұл алдағы балалардың кінәсінен болған өрт санын кеміту үшін атқарылатын жұмыстардың бір бөлігі. Әрбір ересек адам олар үшін жауапты екенін естен шығармауы ең маңызды мәселе. Естеріңізде болсын, балалардың отпен ойнауына қарсы күрес, өртке қарсы күрес ғана емес, ол ең алдымен балалырымыздың бақытты да, шаттыққа толы өмірі үшін күрес.

Құрметті ата - аналар, есте сақтаңыздар! Баланың өмірі СІЗДЕРДІҢ қолдарыңызда және ол БАҒАЛАНБАЙДЫ!

От жаққанда абай болыңыз!

Қыс мерзімі тек өртпен ғана емес, сондай-ақ, тұншықтырғыш газбен ұлану себептермен де қауіпті. Тұншықтырғыш газдың негізгі қоспасы көміртек тотығы болып табылады. Ол – түссіз, иіссіз, дәмсіз газ. Таза күйінде өте әлсіз, болмашы ғана иісі бар. Оны іскеген кезде сезілмейді, сол себепті де адам тез уланып қалады.

Қайғылы оқиға мен өрттің басым бөлігі көбіне түтін шығатын мұржаны тазаламау мен пеш ақауын дер кезінде жөндеумен орын алады. Тұрғын үйде пеш және басқа да жылытқыш құралды пайдалану кезінде зардапқа әкелетіндей немқұрайлық танытудан асқан қауіп жоқ екенін де ұмытпаған жөн. Мұндай қайғылы оқиғаның алдын алу үшін қарапайым өрт

қауіпсіздігі ережесін ұдайы сақтап отырса болғаны. Мәселен, жанып тұрған пешті қараусыз қалдырмау керек. Оны кішкене балаға табыстауға болмайды. Мұржаны үнемі күйеден тазалап, жөндеуден өткізіп, пайда болған жарықты тез арада бітеп тастаңыз. Пештің жарылып кеткен тұстары дба қауіпті. Пеш алдындағы ағаш еденнің үстіне өлшемі 50х70 см.

Темірден жасалған қаңылтыр қаққан дұрыс.

Құрметті жеке үй тұрғындары! Қатты отынмен жанатын пеш қондырғысын пайдаланған кезде немқұрайлық таныту қайғылы оқиғаға әкеп соқтыруы мүмкін. Сондықтан өз үйіңіздегі пешіңізге айрықша назар аударып, өзіңізді және жақындарыңызды қайғылы оқиғадан сақтаңыз.

Жылу беру маусымында сақ болыңыздар!

Ақсу ауданының төтенше жағдайлар бөлімінің қызметкерлері өрттердің алдын алу және өрттерде адамдардың өлімін болдырмау бойынша ауқымды жұмыстар жүргізіп жатыр. Осылайша, тұрғын үй секторында және халықтың жаппай жиналатын нысандарында, өрт қауіпсіздігі мақсатында, 2022 жылдың қыркүйек айынан бастап Ақсу ауданының аумағында жылыту маусымында өртке қарсы қауіпсіздік шаралары бойынша тұрғын үй секторында аралау профилактикалық жұмыстары жүргізілуде.

Жүргізіліп жатқан жұмыстарға қарамастан, тұрғын үй секторы өртке қауіпті болып қалады. Ақаулық – өрт қауіпсіздігінің қарапайым ережелерін бұзатын тұрғындардың өздері.

Өрт қауіпсіздігі ережелерінің негізгі бұзушылықтары тұрғын үй ғимараттарында газ баллондарын орнату, жем - шөптің дұрыс сақталмауы, жылыту пештерінің құдықтарын дұрыс салынбауы, әртүрлі жанғыш материалдардың шатырларында сақтау, электр есептегіш калибрленген кірістірулерді пайдалану және мас күйінде темекі шегу болып табылады. Бұл өрт қауіпсіздігінің бұзылуы, соның салдарынан өрттер мен адамдар шығыны болады.

Ақсу ауданының төтенше жағдайлар бөлімі жылыту маусымында өрт қауіпсіздігі бойынша барлық іс-шараларды қатаң сақтау керек екендігін естеріңізге салады. Үйіңіздің әл-ауқаты Сіздің орындалатын әрекеттеріңізге байланысты екенін біліңіз!

Өрт шыққанын білгенде...

Өрттің ауқымы кішкентай болса, қрандағы сумен, болмаса қалың дымқыл матанмен өшіруге тырысыңыз;

Өрт ауқымды болса, 101 нөміріне хабарласып, өрт шыққан мекен-жайды, ненің қалай жанып жатқанын айтыңыз. Өзіңіздің атыңыз бен нөміріңізді де беріңіз. Ол өрт сөндірушілерді күтіп алып, өрт ошағына жедел апаруға керек. «Менен де басқалар хабарласқан шығар» деп отыруға болмайды;

Ғимараттағы барлық тоқ көздерін ажыратып, газ құбырларын жабыңыз;

Егер өрт көп қабатты ғимараттың төменгі қабатында шықса, ғимараттың жоғарғы қабатына немесе төбесіне шығып, көмек күту керек;

Далаға шығу жолдарында от болмаса, тез арада ғимаратты тастап шығыңыз;

Өрт шыққан аумақтан өту үшін синтетикалық киімдерді шешіп, орнына жүн немесе мақтадан тігілген киім кию керек. Киімдерді сулап, басыңызға ішік, жейде, орамал сынды қалың дымқыл жамылғы жабыңыз. Дәл осылай мұрныңыз бен ауызыңызды да жабу керек.

Ол түтіннен уланып қалудың алдын алады; Есіктерді қатты жабыңыз. Себебі, от оттегі келіп, жел соққан сайын өрши түседі;

ЭЛЕКТР ҚҰРАЛДАРЫНДАҒЫ ӨРТ ҚАУІПСІЗДІГІ

Тұрғын үйлердің өртке қарсы жағдайын талдау олардың қауіпсіз қолданылуы негізінен электр жабдықтары, электр қондырғыларымен құралдарының техникалық жағдайына байланысты екендігін көрсетеді. Өрт қауіпсіздігін қамтамасыз етудің бірыңғай жалпы әдісі, сонымен қатар электр жабдықтарының өрт қауіпсіздігінің жеке әдісі жану көзінің пайда болу қауіпін, тез жаңғыш ортаның, өрттің таралу жолдарының пайда болуын жоюды немесе шектеуді көздейді. Өрт қауіпсіздігі талаптарымен элетротехникалық және жылыту қондырғыларын құру мен пайдалану кезінде орындалатын ережелер белгіленген, оларды орындау өзіңді өрттің пайда болу қауіпінен барынша қауіпсіздендіру мүмкіндігін береді.

Электр құралдарындағы өрт қауіпсіздігі

Электр құралдарын пайдаланған кезде:

- электр қуатын қабылдағыштарды (электр құралдарын) оларды дайындаушы мекемелердің нұсқаулықтары талаптарына сәйкес келмейтін немесе ақаулығы бар болған жағдайларда қолдануға, сонымен қатар зақымданған немесе қорғағыш белгілерін жоғалтқан оқшаулаулары бар электр сымдары мен кабельдерін пайдалануға;

- тежегіштердің балқығыш өндірімелері жанып кеткен жағдайда қолдан жасалған өндірімелерді қоюға болмайды, бұл барлық электр сымдарының қызып кетуіне, олардың қысқа тұйықталуына және өрттің пайда болуына әкеліп соғады;

- ашық электр сымдарын бояуға немесе үстінен түс қағаз жапсыруға;
- ақаулы ажыратқыштарды, розеткалар мен патрондарды қолдануға;
- электр шамдарын жанғыш материалдармен жабуға;

- жылу реттегіші жоқ немесе ақаулы электр жылытқыш құралдарын пайдалануға тыйым салынады.

Электр сымдарына мөлшерден тыс салмақтың түсуін, олардың қатты қызып кетуі мен өтпелі қарсылығын болдырмау үшін жоғары қуатты бірнеше электр құралдарын бір розеткаға қосуға болмайды. Жиі түрде өрттің себептері - қосылып, қараусыз қалған электр жылытқыш құралдарының (электр плиталары, су қайнатқыштар, каминдер, үтіктер, грелкалар) жанында орналасқан жанғыш заттардың тұтануы болып табылады. Қосылған электр жылытқыш құралдары жылуды сақтайтын жанбайтын қойғыштарға орнатылуы қажет. Сымдардың оқшауларының кеуіп кетуі мен зақымдалуының алдын алу үшін оларды жылытатын жерлердің (пештер, түтіндіктер, жылыту батареялары, т.б.) бетімен жүргізуге болмайды.

ЕСКЕРТУ!

Үйден ұзақ уақытқа кеткен кезде балаларыңызды жалғыз қалдырмаңыздар және электр жылытқыш және жарық бергіш құралдардың өшірілгендігін тексеріп, көз жеткізген жөн.

Жемқорлыққа қарсы күрес – басты міндет

Адамзатқа ертеден таныс сыбайлас жемқорлық заман мен бірге өсіп-өркендеген, небір тегеруінді қарсылықтарға төтеп беріп, қайдан мол қаражат пайда болса, сол жерге тамыр жайып, бүгінге дейін жойылмай отырған қауіпті кеселдің бірі. Кез келген өркениетті қоғам үшін сыбайлас жемқорлықпен күрес ең өзекті сұрақтары болып табылады. Сыбайлас жемқорлық мемлекетті ішінен жоюдың бастамасы. Ол жетістіктерді жоққа шығаратын, ұлттық қауіпсіздікке, қауіп - қатер әкелетін індет. Сондықтан да Қазақстан Республикасы мемлекеттік саясатының негізгі басымдықтарының бірі – осы зұлымдықпен күресу болып отыр. Кез - келген азамат төтенше жағдайлар бөлім қызметкерлерінің заңсыз әрекеттеріне қарсы Ақсу ауданы Төтенше жағдайлар бөлімінің



8 (72832) 2-13-86 сенім телефонына хабарласа алатынын ескертеміз.

Елбасымыз атап айтқандай, «Сыбайлас жемқорлықпен күрес қылымыскерлерді жазау жөніндегі табанды шаралар ғана емес, бұл мемлекет пен қоғамның күнделікті жұмысының тұтас кешені». Сол себепті, әрбір Қазақстан Республикасының азаматты сыбайлас жемқорлыққа жол бермеуге міндетті.

ҒАЗДЫ ТҰРМЫСТА ПАЙДАЛАНУ КЕЗІНДЕГІ ҚАУІПСІЗДІК



Абонент пәтер ішіндегі газ жабдығының тиісті техникалық жағдайын қамтамасыз етуге міндетті.

Құрметті газ тұтынушылар! Өз денсаулығыңыз бен жақындарыңыздың қауіпсіздігі туралы ойлаңыздар – газ жабдығына уақытылы қызмет көрсету мен жөндеуді қамтамасыз етіңіздер!

Газды тұрмыста қолданатын халық міндетті:

- Газ аспаптарының, түтіндіктер мен желдеткіштердің қалыпты жұмыс істеуіне бақылау жасауға, түтіндікке газ жану өнімдерін бұратын газ аспаптарын қосқанға дейін және жұмыс істеуі кезінде түтін тартылуын тексеруге. Түтіндіктің «қалтасын» мерзімді тазалап отыруға.
- Газды пайдаланып болған соң, газ аспаптарында және олардың алдындағы крандарды жабуға.

- Газ жабдығы жарамсыз болғанда «Горгаз-сервис» ЖШС кәсіпорнының қызметкерлерін шақыртуға.

- Пәтер ішінде газ иісі пайда болған кезде газ аспаптарын қолдануды дереу тоқтатуға, аспаптарға жалғанған және аспаптардағы крандарды жабуға, үй - жайды желдету үшін терезелер мен желкөздерді ашуға, 104 телефоны бойынша апаттық қызметті шақыртуға (газдалған үй-жайдан тыс). От жақпауға, темекі тартпауға, электр жарығы мен электр құралдарды қоспауға және қосуды болса, сөндірмеуге, электр қонырауларды пайдаланбауға.

- Газ құбырлары мен газ жабдықтарын тексеру және жөндеу үшін тәуліктің кез - келген уақытында пәтерге газ шаруашылығы кәсіпорнының қызметкерлерін олар қызметтік куәліктерін көрсеткенде кіргізуге.

Халыққа тыйым салынады:

Үйлерді (пәтерлер, бау-бақшадағы шағын үйді) газдандыруды өз бетінше жүргізуге, газ аспаптарының, баллон мен бекіту арматураларының орнын ауыстыруға, алмастыруға және жөндеуге Кез - келген газ жүйесін құрастыру тек мамандандырылған ұйыммен жүргізілуі тиіс.

- Сөйкесінше ұйымдардың келісімінсіз, газ аспаптары орнатылған орынжайды қайта жоспарлауды жүзеге асыруға.

- Газ аспаптары орнатылған орынжайларды ұйықтау мен демалу үшін қолдануға.

- Газ шығуын анықтау үшін ашық отты пайдалануға (газ шығуды анықтау сабын эмульсиясымен немесе арнайы аспаппен жүргізіледі).

- Түтін мен желдету жүйелерінің құрылысын өзгертуге.

- Екі қабаттан көп қабаттары бар тұрғын ғимараттарының пәтерлерінде баллондарды орналастыруға тыйым салынады.

- Желдету арналарын бітеп тастауға, түтіндіктерді тазалауға арналған «қалталар» мен люктерді бітеп немесе сылап тастауға.

Газды тұрмыста қолдану Ережелерін бұзған тұлғалар қолданыстағы заңнамаға сәйкес әкімшілік және қылмыстық жауаптылыққа тартылады.

Азамат ҚАДЫРМОЛДАНОВ,
Ақсу ауданының ТЖБ аға инженері, азаматтық қорғау аға лейтенанты.

● Жансүгіров ауылында орналасқан «Абылай-1», «Абылай-2», «Рустем» су өткізгіш каналдары 26.02.24 жылдан, бос иесіз мүлік ретінде тіркеуде тұр. Осыған байланысты сот арқылы коммуналдық меншікке қабылданатынын хабарлайды.

● Алтынарық ауылында орналасқан «130», «25», «Қызылжар-1», «Қызылжар-2», «Даулентменді-1», «Даулентменді-2», «Даулентменді-3», «Куаныш -1», «Куаныш-2», «Куаныш-3» су өткізгіш каналдары 26.02.24 жылдан, бос иесіз мүлік ретінде тіркеуде тұр. Осыған байланысты сот арқылы коммуналдық меншікке қабылданатынын хабарлайды.

● Көкезек ауылында орналасқан «Қайрат», «Беймбет» су өткізгіш каналдары 26.02.24 жылдан, бос иесіз мүлік ретінде тіркеуде тұр. Осыған байланысты сот арқылы коммуналдық меншікке қабылданатынын хабарлайды.

ӘЛЕУМЕТТАНУ – қоғамды түсінудің кілті

Қоғам – сан алуан қарым - қатынастар мен үдерістердің тоғысқан ортасы. Әрбір әлеуметтік құбылыстың түп - тамырын түсініп, оның дамуына ықпал ету – өркениетті қоғам құрудың басты шарттарының бірі. Қазіргі таңда жаһандану, урбанизация, әлеуметтік теңсіздік, көші-қон, жұмыссыздық, экологиялық мәселелер мен цифрландыру секілді ауқымды өзгерістер орын алуда. Мұндай жағдайда қоғамның қажеттіліктері мен даму тенденцияларын ғылыми негізде зерттейтін әлеуметтану ғылымының маңызы бұрынғыдан да артып отыр. Әлеуметтану саласы адам мен қоғам арасындағы өзара әрекеттестікті, билік пен азаматтық қоғам институттарының жұмысын, әлеуметтік топтар мен қауымдастықтардың қажеттіліктерін зерттеуге бағытталған.

Әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық университеті – Қазақстандағы әлеуметтану ғылымының дамуына зор үлес қосып келе жатқан жетекші жоғары оқу орындарының бірі. Университеттің «Философия және саясаттану» факультетіне қарасты «Әлеуметтану және әлеуметтік жұмыс» кафедрасы осы салада жоғары білікті мамандар даярлауға ерекше көңіл бөледі.

Бұл мамандықты меңгерген студенттер әлеуметтік зерттеулер жүргізу әдістерін, деректерді жинау мен талдауды, қоғамдық пікірді зерделеуді үйренеді. Сонымен қатар, олар қоғамдағы әртүрлі мәселелерге

кешенді әлеуметтік тұрғыдан қарауды, олардың шешу жолдарын ұсынуы меңгереді.

Әлеуметтану – тек теориялық білім беріп қана қоймай, практикалық дағдыларды қалыптастыратын ғылым. Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың әлеуметтану мамандығының студенттері өз білімдерін тәжірибеде қолдану мақсатында түрлі әлеуметтік жобалар мен зерттеулерге қатысады. Олар халықтың өмір сүру сапасы, жастардың білімге деген көзқарасы, еңбек нарығындағы өзгерістер, отбасылық қатынастар, экологиялық мәселелер, цифрлық қоғамның дамуы сияқты өзекті тақырыптарды зерттейді.

Мәселен, ауылдық аймақтардағы жастардың білім алу мүмкіндіктерін, жұмыссыздық деңгейін, медициналық қызметтердің сапасын зерттеп, осы мәселелер бойынша ұсыныстар дайындайды. Аудандық жерлерде жүргізілген зерттеулер көрсеткендей, ауыл жастарының қалаға көшуі жылдан-жылға артып келеді. Әсіресе, жоғары оқу орындарында білім алу үшін қалаға келген жастардың көпшілігі туған ауылына қайта оралмайды.

Бұл ауылдық аймақтарда маман тапшылығына әкеліп соғады. Әлеуметтанушылар осы мәселені зерттеу барысында жастардың туған жерінде қалмау себептерін анықтады. Респонденттердің басым бөлігі ауылдық жерде тұрақты әрі жоғары жалақылы жұмыс табудың қиындығын, мәдени және әлеуметтік инфрақұрылымның жеткіліксіздігін атап өтті.

Мұндай зерттеулер аудандық әкімшіліктер мен мемлекеттік органдар үшін аса маңызды, себебі, олар жастарды ауылда тұрақтандыруға бағытталған бағдарламаларды әзірлеуге негіз болады.

Бүгінде әлеуметтану мамандығын меңгерген түлектер көптеген салада сұранысқа ие. Олар мемлекеттік басқару органдарында, ғылыми-зерттеу орталықтарында, халықаралық ұйымдарда, бұқаралық ақпарат құралдарында, үкіметтік емес ұйымдар мен бизнес құрылымдарында жұмыс істей алады. Әлеуметтанушылар қоғамдағы әлеуметтік өзгерістерді сараптап, халықтың нақты қажеттіліктерін анықтап, әлеуметтік саясатты жетілдіруге атсалысады.

Қазіргі жаһандану дәуірінде қоғамда болып жатқан өзгерістерді бақылау, оларды дұрыс талдау және болжау қабілеті – мемлекет үшін де, жеке тұлға үшін де аса маңызды. Әлеуметтану ғылымы осы өзгерістерді тереңірек түсінуге, олардың оң және теріс салдарын анықтауға, қоғамның тұрақтылығы мен үйлесімді дамуын қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

Сондықтан бұл мамандықты таңдау – тек жеке кәсіби даму жолы ғана емес, сонымен қатар әлеуметтік жауапкершілікті сезіну және қоғам игілігіне қызмет ету мүмкіндігі.

Жанерке КУРМАНАЛИНА,
Әл-Фараби атындағы Қазақ
Ұлттық университетінің
4-курс студенті.

"EGOV" бұрышының тиімділігі!

Халықтың жұмыспен қамтылуын қолдау мақсатында, Мансап орталығында мемлекеттік қызметтерді цифрлық форматта алу үшін «Egov» бұрышы орналасқан. Бұл бұрыш азаматтарға электрондық үкімет порталы арқылы қажетті қызметтерді өз бетінше немесе мамандардың көмегімен алуға мүмкіндік береді.

Бүгінгі күнге 860-тан астам азаматқа мемлекеттік қызмет көрсетілді. Оның ішінде:

1. Тұрақты бос жұмыс орындарына - 92;
2. Күміс жас жобасына - 36;
3. Жастар практикасына - 10;
4. Алғашқы жұмыс орындарына – 5;
5. Әлеуметтік жұмыс орындарына - 41;
6. Қоғамдық жұмысқа – 224 адам жолданды.

Мемлекеттік қызмет көрсету стандарттары – азаматтарға ұсынылатын қызметтердің сапасын, мерзімін және тәртібін реттейтін маңызды құжат.



Бұл стандарттар:

1. Әрбір азаматтың тең құқықта қызмет алуын қамтамасыз етеді.
2. Қызмет көрсетудің айқын және ашық болуына кепілдік береді.
3. Қызмет көрсету мерзімдері мен шарттарын нақты белгілейді.

Бізбен бірге өз мүмкіндігіңізді пайдаланып, тұрақты жұмысқа орналасып, жаңа мамандық игеруге қадам жасаңыз.

Б.ҚҰРМАНҒАЛИЕВА,
Мансап орталығының
директоры.

● ТІЛ ТАҒДЫРЫ - ЕЛ ТАҒДЫРЫ

Әр халық үшін тіл - маңызды құндылық!

Егемендік алып, тәуелсіздік тәжін киелі ширек ғасырға таяу уақыт өтіп, еліміз түпкілікті жаңару үдерісін бастан өткерді. Біз төл тарихымызды қастерлеп, мемлекеттілігімізді нығайтып, әлемдегі алпауытты елдердің санатына енуі мақсат еттік. Ғасырлар қойнауынан тарихымыз, тіліміз сондай анық, таза күйінде бізге жеткен қастерлі мұрамыздың бірі бірлік пен ынтымақтың жығылмас туы, мемлекетіміздің тұғырлы тірегі, өткені мен болашағының айқын көрінісі, мемлекеттік тіліміз - қазақ тілі.

Ана тіліміз – қазақ тілі өте бай тіл. Мүсіреповше айтсақ, «Оралымды, ырғақты, теңеубейнеулері ерте туған тіліміздің» бойында қазақтың сан ғасырлық тарихы мен мәдениеті жатыр. Бүгінде, туған тілімізді құрметтеу – адамзат баласына, әрбір қазақстандыққа азаматтық парыз.

Қазақ тілі – халқымыздың рухани байлығы, атадан балаға, ұрпақтан – ұрпаққа мирас болып қалып отырған баға жетпес асыл мұра. Ана тілдің қасиеті туралы қанша айтсақ та таусылмайды. Азаматтың қолындағы барлық асыл заттары тозады, жоғалады, ал тіл тозбайтын ең қымбат мұралардың



бірі. Қазақтың біртуар ақыны М.Жұмабаев: «Ұлтқа тілінен қымбат нәрсе болмақ емес, бір ұлттың тілінде сол ұлттың сыры, тарихы, тұрмыс тіршілігі, мінезі айқын көрініп тұрады», - деген. Тіл байлығы - әрбір ұлттың мақтанышы. Әр азамат өзінің ана тілін, көзінің қарашығындай қарауы және ана тілінің орынсыз шұбарлануына қарсы тұруға тиісті.

Жаңа Қазақстандық патриотизм дегеніміздің өзі — Мәңгілік тіл! Ол — барша Қазақстан қоғамының осындай ұлы құндылығы. Қазақстанның болашағы қазақ тілінде! Тіл тағдыры — ел тағдыры екенін еш уақытта ұмытпайық!

А.ТҮСТЕБАЕВА,
Көшкентал ауылдық
кітапханасының
кітапханашысы.

ТЕРРОРИЗМ ТҮСІНІГІ МЕН ОНЫҢ АЛДЫН АЛУ ШАРАЛАРЫ

Терроризм түсінігі ежелгі Грек тілінен аударғанда - қорқыныш, үрей. Ұйымдасқан топ діндеген мақсатына жету үшін дүркін-дүркін күш қолдану арқылы көрініс табатын әдіс.

Қазіргі жағдайларда террористер аманат алуды, қоғамдық мәндегі ғимараттарды басып алу, жарып жіберу, ұшақтарды алып қашу және өзге де әрекеттерге барады. Террористік әрекеттер қашан да жасырын түрде жүреді және қоғамға, билікке әсер етуге бағытталады.

Арасан ауылдық округі бойынша ата - бабамыздан бері келе жатқан дәстүрлі ислам діні кеңінен тараған.

Бүгінгі күнде басқа дәстүрлі емес діни ұйымдардың қауіптілігі жөнінде әр жұмада ауыл имамы Асхат Құдайбердіұлының қатысуымен оқылатын діни уағыздарда, округ жастары және мектеп оқушыларымен кездесулер барысында жалған діни ағымдардың және басқа да қауіпті секталардың жағымсыз әсерлері туралы түсіндіру, алдын алу профилактикалық жұмыстар жүргізіледі.

Ақпараттық - түсіндіру



жұмыстарына беделі бар және алдын алу әсерін көрсете алатын азаматтарды, үкіметтік емес сектор өкілдерін, ақсақалдар мен қоғамдық пікір көшбасшыларын белсенді түрде тарту бойынша жұмыстар жүргізіліп тұрады.

Округте сыртқы бейне бақылау камералары 3 дана. Б.Сырттанов атындағы орта мектептің іші-сыртында жалпы 56 бейнебақылау камерасы орнатылған.

С.СМАҒҰЛОВ,
Ақсу аудандық мәслихат
депутаты.

Ауылшаруашылығы дақылдарының аурулары

Жоғары өнім алу және оны ұзақ уақыт сақтау үшін өсімдік ауруларының алдын - алу аса маңызды болып табылады. Аурулар негізінен өсімдіктің барлық мүшелерін залалдайды.

Аурудың әсерінен тұқымның өнгіштігі, өнімділік коэффициенті, өсімдіктердің қолайсыз жағдайларға төзімділігі төмендейді, түсім шығыны көбейіп, өнімнің сапасы нашарлайды.

Дәнді-дақылдар үшін аса зиянды болып қарақүйе мен тат аурулары саналады. Өсімдіктердің қарақүйе ауруына ұшырауынан келген шығын, егістіктерде осы аурудың таралу пайызына тең, ал сұлы тәжді татпенен немесе сабақ татымен жаппай ауырған жылдары түсімділік 50% және одан да көп төмендеуі мүмкін.

Өсімдіктердің өсу кезеңіндегі өзгерістерді және даму жылдамдығын бақылай отырып, ауру әсерінің қарқыны



мен бағытын анықтауға болады. Өнімді шығынсыз сақтау ауруды уақытында анықтауға байланысты.

Сондықтан аурудың белгілерін дұрыс анықтап, себебін білудің маңызы зор. Ауру қоздырғыштарының биологиясын, даму ерекшеліктерін біле отырып, өсімдіктерді қорғау жүйесін таңдауға, алдын-алу және жою шараларын уақытында өткізуге болады.

Ауылшаруашылығы дақылдарының ауруларына қарсы қолданылатын пестицидтерді таңдағанда ҚР пайдалануға рұқсат етілген тұқым дәрілері мен фунгицидтер қолдану қажет және қолдану кезінде қауіпсіздік талаптарын сақтау керек.

Е.УМУРЗАКОВ,
аудандық аумақтық
инспекциясының өсімдік
қорғау инспекторы.

Денсаулық сақтау қызметкерлеріне біліктілік деңгейін беру және растау

«Үздіксіз кәсіби даму нәтижелерін растау, денсаулық сақтау қызметкерлерінің біліктілік деңгейін беру және растау қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 20 желтоқсандағы №ҚР ДСМ-283/2020 бұйрығына (бұдан әрі - Қағидалар) сәйкес денсаулық сақтау қызметкерлерінің біліктілік деңгейлерін беру және растау жүйесі енгізіледі. Бұл үшін олар үздіксіз кәсіби даму іс - шаралары бойынша кем дегенде 210 сынақ бірлігін (СБ) жинауы тиіс. Сондай-ақ оларға ҰТЕО-дан білім мен дағдыларды бағалаудың оң нәтижелері бар қорытынды ұсыну қажет болады.

Сертификаттары аяқталған медицина қызметкерлері тиісті біліктілік санатына оның мерзіміне байланысты үміткер бола алады. Егер біліктілік санаты 2021 жылға дейін аяқталса, онда біліктілік сақталмайды, егер 2021 жылғы 5 қаңтардан бастап 2024 жылға дейін - маман бұрын алған баламалы біліктілік деңгейіне үміткер болуға құқылы. Санаты жоқ медицина қызметкерлері ҰҚД талаптарын орындаған жағдайда екінші біліктілік санатына үміткер болуға құқылы болады.

Бүгінгі күні «Денсаулық сақтау» саласының салалық біліктілік шеңберіне сәйкес біліктілік деңгейін беру және (немесе) растау Қағидаларға сәйкес бағалау жөніндегі аккредиттелген ұйым берген білім мен дағдыларды бағалау нәтижелері негізінде жүзеге асырылады.

Салалық біліктілік шеңберінде білім деңгейіне және орындайтын функцияларына байланысты мынадай біліктілік деңгейлері көзделген:

- техникалық және кәсіптік білім алған ОМҚ - 4.0. (санатсыз), 4.1. (екінші), 4.2 (бірінші), 4.3 (жоғары);
- ОМҚ (қолданбалы бакалавриат) - 5.0, 5.1, 5.2, 5.3;
- ОМҚ (академиялық бакалавриат) - 6.0, 6.1, 6.2, 6.3;

- дәрігерлер - жоғары оқу орнынан кейінгі білім (бакалавриаттың меңгерілген бағдарламасы негізінде магистратура) және (немесе) практикалық жұмыс тәжірибесі; немесе жоғары базалық медициналық білім (интернатура) және (немесе) үздіксіз интеграцияланған медициналық білім - 7.0 (I);

- дәрігерлер - жоғары оқу орнынан кейінгі білім (резидентура) сертификаттау курсы (мамандану үшін *) - 7.1 (R);

Бастапқы біліктілік деңгейлері 4.0, 5.0, 6.0, 7.0 (I), 7.1 (R) осы Қағидаларға 4-қосымшаға сәйкес СБШ-ға сәйкес денсаулық сақтау саласындағы білім беру ұйымдары мен ғылыми ұйымдардың түлектеріне беріледі.

Мамандандыру бойынша біліктілік деңгейі «Денсаулық сақтау саласындағы мамандарды сертификаттауға жататын мамандықтар мен мамандықтардың тізбесін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 30 қарашадағы №ҚР ДСМ-218/2020 бұйрығына сәйкес негізгі мамандық шеңберінде беріледі.

Бірінші кезеңде қызметкердің ҰҚД -ын растауды персоналды басқару қызметі және денсаулық сақтау ұйымының басшысы жүргізеді.

Одан кейін маман Ұлттық тәуелсіз емтихан орталығында бейіні бойынша тестілеуден өтеді, содан кейін қорытынды шығарылады (білім мен дағдыны бағалау нәтижесі).

Қолданылу мерзімі 01.01.2021 жылдан 2024 жылға дейінгі санат беру туралы куәлігі бар медицина қызметкерлері 210 СБ (жоғары санат үшін) санында ҰҚД (персоналды басқару қызметі және медициналық ұйымның басшысы куәландырған) растайтын құжаттарын қоса бере отырып, білімі мен дағдыларын бағалаудан өткізе отырып, баламалы санатқа біліктілік деңгейін беруге өтінім береді.

Қолданылу мерзімі 01.01.2021 жылға дейінгі санат беру туралы куәлігі бар медицина қызметкерлері ҰҚД растайтын құжаттарын қоса бере отырып, білімі мен дағдыларын бағалаудан өте отырып, біліктілік деңгейін беруге өтінім береді (персоналды басқару қызметі және медициналық ұйымның басшысы куәландырған) саны 210 СБ (екінші санат - 150/50/10), яғни куәліктердің қолданылу мерзімін ұзарту мүмкіндігін пайдаланбағандықтан, екінші біліктілік санатына баламалы деңгейге үміткер бола алады.

Санаты жоқ медицина қызметкерлері ҰҚД талаптарын орындаған жағдайда екінші біліктілік санатына үміткер болуға құқылы болады.

Біліктіліктің жаңа деңгейін алу үшін медицина қызметкері келесі кезеңдерден өтеді:

1) үздіксіз кәсіби даму іс-шаралары - қосымша, бейресми білім беру және қосымша құзыреттер. Медицина қызметкерінің біліктілігінің тиісті деңгейіне үздіксіз дамуын медицина қызметкері жұмыс істейтін ұйымның басшысы растайды.

2) білім мен дағдыларды бағалау жөніндегі аккредиттелген ұйымнан қорытынды алу - «Ұлттық тәуелсіз емтихан орталығы».

3) «e-license» порталы арқылы сертификаттау шеңберінде өтінімді құжаттармен бірге ҚР ДСМ Медициналық және фармацевтикалық бақылау комитетінің аумақтық департаментіне жіберу.

Маман сертификаты мен біліктілік деңгейін растау әрбір 5 жыл сайын жүргізіледі.

Өз деңгейін растаған кезде маманға тек үздіксіз кәсіби даму қажет (тестілеу көзделмеген).

Қызмет алушыларға ақпарат үшін: ҚР ӘҚБК 432-бап сәйкес - Медициналық, фармацевтикалық қызметпен айналысуға рұқсат беру құжаттарын алу кезінде, оның ішінде құжаттарды бұрмалау арқылы көрінуе жалған мәліметтер мен ақпарат беру, егер бұл әрекетте қылмыстық жазаланатын іс - әрекет белгілері болмаса, - жеке тұлғаларға - он, лауазымды адамдарға, шағын кәсіпкерлік субъектілеріне - он бес, орта кәсіпкерлік субъектілеріне айыппұл салуға әкеп соғады - жиырма, ірі кәсіпкерлік субъектілеріне - отыз айлық есептік көрсеткіш мөлшерінде.

Туындаған сұрақтар бойынша «ҚР ДСМ Медициналық және фармацевтикалық бақылау комитетінің Жетісу облысы бойынша департаменті» РММ-ге мына мекенжай бойынша хабарласуға болады: Талдықорған қаласы, Гаухар Ана көшесі, №87 "А" ғимараты немесе 8 (7282) 24-11-76 телефоны арқылы.

ЖЕМҚОРЛЫҚ - ҚАҰІПТІ ҚҰБЫЛЫС!



Сыбайлас жемқорлық заман ағысымен бірге өсіп-өркендеп, мол қаражат және қоғамдық бәсекелестік пайда болған жерлерге тамырын жайып, бүгінгі күнге дейін жойылмай отырған кеселдің бірі. Сыбайлас жемқорлық еліміздің экономикасы мен ұлттық қауіпсіздігіне орасан зор нұқсан келтіріп қана қоймай, нарықтық экономиканың дамуына да залалын тигізеді.

Сыбайлас жемқорлықпен күресу еліміздің бүгінгі күнгі күрделі мәселесі болуда. Қауіпті құбылыс әлемдік деңгейдегі елдердің де қай - қайсысын да қатты алаңдататыны анық.

Кез - келген ортада пара беру мен пара алудың жолын кесуде қоғам болып белсенділік танытуымыз керек. Жемқорлыққа қарсы күрес жан-жақты, үздіксіз, ашық әрі әділетті түрде жүргізілуі қажет. Сыбайлас жемқорлық келеңсіз құбылыспен күресу барша мемлекеттік қызметшілер мен халықтың алдында тұрған ортақ мәселе.

Мемлекеттік қызметшілер сыбайлас жемқорлық көріністеріне қарсы тұруға, мемлекеттік қызмет көрсетуде толық талдау жүргізіп, қызмет көрсету сапасын арттыру және жете мән беру керек. Сонымен қатар сыбайлас жемқорлыққа қарсы ұстанымды ұстанулары міндет.

Сыбайлас жемқорлықпен күрестің басты бағыттарының бірі - оның алдын алу, яғни, оның себептері мен шарттары-

на ықпал жасау болуы керектігін ескерген жөн.

Сыбайлас жемқорлықтың алдын алу мақсатында Жаңалық ауылдық мәдениет үйі ауылдық әкімдікпен бірлесіп жұмыстар жүргізеді. Арнайы әлеуметтік парақша ашылған, онда атқарылған жұмыстар барысы мен сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және болдырмау мақсатында фото суреттер, іс - шаралар жарияланып отырады. Ғимаратта көрнекілік құралдар ілінген.

Тәуекел дәрежелерді саралап отыруға да жете мән берілуде. Мемлекеттік қызмет көрсету түрлері электронды нұсқада атқарылады.

Сыбайлас жемқорлықпен күресу жеке адамдардың немесе жекелеген топтың ғана емес, мемлекеттік органдардың, мемлекеттік қызметкерлердің, тұтастай қоғамның басты міндеті мен борышы болып саналады. Әрбір лауазым иесі өзінің жан дүниесін ұдайы таза ұстап, қызметтік міндеттерін адал атқаруға дағдылануы тиіс. Сонда ғана олар қарапайым халықтың сенімін ақтап, қоғамның тежеусіз дамуына үлес қосқан болар еді.

Мәдениет үйі мен кітапханаға келген көрермендер мен оқырмандарға осы мәселе туралы түсіндірме жұмыстары да жүргізіліп тұрады.

Мәншүк ТЕЗЕКБАЕВА,
Жаңалық ауылдық мәдениет үйінің әдіскері.

ҚАЗАҚ ЕЛІНЕ ҮНДЕУ!

КҮШІҢЕ СЕНБЕ, АДАЛ ІСІҢЕ СЕН!



Біз - Ақсу аудандық аумақтық инспекциясы ұжымы, өсіп-өркендеген және кемелденген елде өмір сүргіміз келеді! ҚР Президентінің сыбайлас жемқорлыққа қарсы күресті күшейту жөніндегі саясатын толық қолдай отырып, біз Қазақстанның бүкіл еліне Үндеу жариялаймыз:

- елдің және халықтың әл-ауқатын арттыруды;
- жоғары кәсібилік және Отанға адал қызмет етуді;
- азаматтардың мемлекеттік қызметке деген сенімін арттыруды;
- ашық, әрі айқын бизнесті ҚОЛДАЙМЫЗ.

Біз сыбайлас жемқорлықтың кез келген көріністеріне «нөлдік» төзімділік жағдайын туғызуға, сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті насихаттауға, жеке құқықтық сауаттылықты арттырып, сыбайлас жемқорлық мінез-құлықтан адамгершілік тұрғыдан арылуға тиіспіз. Біздің басты қағидаттарымыз - адал еңбек, заңдарды құрметтеу, әділ іс-қимылдар мен әрекеттер жасау болуы тиіс.

Біз құқықтық тұрғыда сауатты болуға, сыбайлас жемқорлыққа әрдайым төзбеушілік танытуға, жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың қажетті шараларын қабылдауға, осы саладағы саясатты қолдап, оны жүзеге асыру үшін үлес қосуға шақырамыз. Жемқорлық ол - қылмыс. Ал, қылмысқа жол жоқ! Біз жемқорлыққа қарсымыз.

ҚР АШМ АӨК МИК Ақсу аудандық аумақтық инспекциясы ұжымы.

ТІЛ ТАҒДЫРЫ - ЕЛ ТАҒДЫРЫ

Өссе тілім, менде бірге өсемін!

Қандай да бір халық болмасын, оның ұлттық тұрмыс - тіршілігінде тіл маңызды рөл атқарады. Тілдің ұлт өміріндегі аса маңызды орны жайлы халқының ертеңгі қамын ойлаған талай тамаша қоғам қайраткерлері жеріне жеткізе айтқан пікірлері кейінгі ұрпақтардың есінде. Солардың бірі, қырғыз елінен шыққан ұлы жазушы Шыңғыс Айтматов: «Халықтың мәңгі ғұмыры - тілінде. Әрбір тіл өзінің халқы үшін - ұлы», - депті. Сондықтан да әрбір ұлт өзінің болашағы жайлы істерін, күресін - тілін, сол тілде жасалған рухани құндылықтарды дамытудан, соған кең өрістер ашудан бастаған. Тіл мәселесін шеше алмаған талай халықтар тілі жойылып, сонымен бірге өзі де тарих сахнасынан түсіп құрдымға кеткен. Сондықтан да ертеңін ойлаған халық барлық уақытта да тілін көзінің қарашығындай сақтап, тілі күшейгенде күшейіп, әлсірегенде әлсіреп отырған.

Қай тұрғыдан алғанда да тіл мәдени өмірімізде шешуші рөл атқарады. Тіл сөйлеу мен ойды жеткізудің құралы болуымен қатар, өткендегі олжаларды бүгінгі күнге, ал бүгінгі пайымдарымызды келешекке жеткізу үдерісінде де өте маңызды



дәнекерлік міндет атқарып келеді.

Қабырғалы ел ата - бабадан мұра болып қалған және қазіргі уақытта жаңа синтезге, жаңа бейнеге жаңа кейіптерге айналып үлгерген біртұтас зерделі, аңсар - мұратты, ғылыми жетістіктер мен байлықтарды игере алатын құдіретті тіл арқылы ғана мәңгілік тұрақтылығын сақтай алады. Себебі, «халқы қай деңгейде тілдің бай қорымен көркемділігін сақтап сөйлейтін болса, соғұрлым өрелі; қай деңгейде ойласа, сол аяда сөйлейді», - деген терең тұжырымдармен жалғастырады. Бізге өткеннен аманат болып жеткен біртұтас тарихи және ұлттық құндылықтарымыз міндетті түрде ұлт мүддесіне қызмет етуі тиіс. Ана тілінің түп - тамырына балта шаппаған және тілге осы

деңгейде кеңдік пен серпінділік танытқан елдер ұдайы өзіндік үні бар, емін - еркін сөйлейтін және терең ой қозғайтын ең серпінді қоғамға айналады.

Тілдің дамуы ұлттың дамуымен тікелей байланысты. Тіл мен ой бір нәрсенің екі жағы сияқты. Сондықтан да тіл белгілі бір ұлттың ұлттық ойы мен сана - сезім дәрежесін де аңғартады. Демек, ертеңін ойлауға тиісті ұлт болашақ даму жолдарын дұрыс анықтау.

Туған елім - тірлігімнің айғағы, Тілім барда айтылар сыр

Ойдағы, Өссе тілім, менде бірге

өсемін,

Өшсе тілім, мен де

бірге өшемін!

- деп ақын Ә.Тәжібаев жырлағандай, тіл қай елде болса да қастерлі, құдіретті. Ол достықтың кілті, ынтымақтастықтың бастауы, ырыс - берекенің алды, ұлттың әрі жаны, әрі ары. Тіл әрбір адамға ана сүтімен бірге еніп, қалыптасады. Тіл байлығы - әрбір елдің ұлттық мақтанышы. Ол атадан балаға мирас болып қалып отыратын баға жетпес мұра.

Мадина ҚАЛШАЕВА,
Көкезек ауылдық мәдениет үйінің әдіскері.

Мерекелік бет!

«Өнер көзі халықта» көркемөнерпаздар байқауы:

Өнер мен талантий мерекесі

Көркемөнерпаздар байқауы өнер мен мәдениеттің мерекесі! Халық өнері – ұлттың рухани қазынасы, асыл мұрасы. Өнер халықтың жаны, мәдениеттің айнасы. Осы қағиданы ұстана отырып, жыл сайын ұйымдастырылатын «Өнер көзі халықта» атты көркемөнерпаздар байқауы биыл да өнер сүйер қауымды ерекше қуанышқа бөлегені анық. Ұлттық мәдениетімізді, халық өнерін насихаттау және дарынды жастар мен өнерпаздарға қолдау көрсету мақсатында ұйымдастырылған бұл байқауда Қапал мәдениет үйі де өз үлестерін қосып, қолтаңбаларын қалдырды.

Концерттік бағдарлама «Абайдың ақындығы» атты сахналық көріністен бастау алып, белгілі композитор Шәмші Қалдаяқов туралы көрініспен өз жалғасын тапты. Жүйелі құрылған сценарий негізінде ансамбль, ән, күй, би бір-бірімен ерекше үйлесім тауып, үлкен



туындыға айналғаны сөзсіз. Әр көрсетілген концерттік номер әр өнерпаздың ерекше қабілетін паш етіп, көрермен мен әділқазылар алқасының ыстық ықыласына бөленді. Әсіресе, қазақтың кара домбырасымен орындалған күйлер мен оқушылар билеген «Арулар» биі, ансамбль сүйемелдеуімен

орындалған жергілікті композитор М.Егінбаевтың «Еске алдың ба?», Ш.Қалдаяқовтың «Қайықта» әндері өте әсерлі болды.

Өнер деген даңғыл жолда өз қолтаңбалары бар мәдениет қайраткерлерінен құралған әділқазылар алқасы әрбір өнерпаздың өнерін жоғары бағалап, жылы лебіздерін білдірді.

«Өнер көзі халықта» атты көркемөнерпаздар байқауы халықтың өнерге деген сүйіспеншілігін арттырып қана қоймай, жаңа таланттардың жолын ашты. Байқау халық шығармашылығын дәріптеп, талантты жандарға өз өнерлерін көрсетуге мүмкіндік берді. Осындай рухани шабыт беретін шаралар ұлттық мәдениетіміздің дамуына үлкен үлес қосатыны анық.

Алмагүл САПАРОВА,
Қапал ауылдық мәдениет
үйінің қызметкері.

Наурыз көже

Жеті түрлі дәм қосылып жасалатын ұлттық тағамның айтысы!

Наурыз келді халайық,
Жылды қарсы алайық.
Наурыз көже дайындап,
Жеті тағам салайық.

- Наурыз көже дайындап,
Ата жолын қудың ба?
Астың сөлін кіргізер,
Мені асқа құйдың ба?
Менің атым су болар,
Сұрауы бар судың да.

- Ал, сүт деген мен болам,
Мені ішші кел балам.
Бұл көжеге қосатын,
Тағам түрі мен болам.

- Мен қатықпын балақай,
Танымасаң танып ал!
Ұлттық тағам ішінде,
Мен де бармын алақай.

- Мен боламын ет деген,
Мені жейді көппенен.
Ал, сорпамды ішкенде,
Жаның жайнап, көктеген.

- Мен күрішпін, күрішпін,
Бұл көжеге дұрыспын.
Жерден өніп шығамын,
Бидайменен туыспын.

- Мен құрт болам, құрт болам,
Қызығады жұрт маған.
Кешке дейін аш болмас,
Құрт малтасын ұрттаған.



- Айранмын мен, айранмын,
Денсаулыққа пайдам мың.
Сүттен мені жасаған,
Қасиетке бай дәммін.

- Ас тұзымын, мен деген,
Мені кім бар білмеген.
Мен болмасам егерде,
Астың дәмі кірмеген.

Айару ТӨКЕН,
Қ.Сәтбаев атындағы орта
мектеп гимназиясының
4 "В"- сынып оқушысы.



ЭЛЕКТРОНДЫ ҮКІМЕТ ПОРТАЛЫ

Электронды үкімет — бұл мемлекеттік қызметтерді ұсындың, азаматтар мен бизнес құрылымдарының мемлекетпен араласуын жеңілдететін ақпараттық жүйелерді енгізу үрдісі. Электронды үкіметтің негізгі мақсаты — қызмет көрсету сапасын арттыру, мемлекеттік мекемелердің жұмысын ашық ету, коррупцияны азайту және халыққа ыңғайлы, қолжетімді қызметтер көрсету болып табылады.

Электрондық үкіметтің артықшылықтары:

1. Қызметтердің қолжетімділігі:
 - Электронды үкімет азаматтарға мемлекеттік қызметтерді 24/7 уақытында, интернет арқылы алу мүмкіндігін береді. Бұл әсіресе шалғай аудандарда тұратын немесе уақыт жағынан шектеулі азаматтар үшін өте маңызды.
2. Тиімділік және үнемділік:
 - Әкімшілік жұмыс процестерінің автоматтандырылуы мен қызметтерді онлайн көрсету мекемелердің жұмысын жеңілдетеді, уақытты және ресурстарды үнемдейді.
3. Құжаттарды өңдеу жылдамдығы:
 - Қағаз құжаттарды өңдеу уақытын қысқартуға мүмкіндік береді. Электронды жүйе арқылы құжаттар тез әрі дұрыс өңделеді.

4. Құқықтық ашықтық:
 - Барлық деректер мемлекеттік мекемелердің бақылауында болады, бұл сыбайлас жемқорлықтың алдын алады. Сондай-ақ, азаматтар өздерінің өтініштерінің мәртебесін нақты уақыт режимінде бақылап отыра алады.

5. Цифрлық қызметтердің спектрі:
 - Қазіргі уақытта электрондық үкімет азаматтарға түрлі мемлекеттік қызметтерді ұсынады, мысалы, салық төлемдері, көлік жүргізу құқығын алу, балабақшаға тіркелу және т.б.

Қазақстандағы электрондық үкіметтің дамуы: Қазақстанда электронды үкімет жүйесін дамыту бойынша бірнеше маңызды шаралар қолға алынған. Оның ішінде:

- EGov.kz — Қазақстандағы мемлекеттік қызметтерді онлайн алу үшін құрылған портал. Мұнда азаматтар түрлі қызметтерді ала алады, мысалы, тұрғылықты жерін тіркеу, медициналық анықтамалар алу, жер учаскелеріне қатысты қызметтер және тағы басқалары.
- Цифрлық қолтаңба — бұл электрондық қызметтерді пайдалануға мүмкіндік беретін маңызды құрал. Қазақстанда



цифрлық қолтаңба арқылы азаматтар өздерінің жеке басын растап, әр түрлі мемлекеттік қызметтерді алады.

Электрондық үкіметтің бұрышының маңызы:

Мемлекеттік мекемелерде «EGov.kz» бұрышының орнатылуы қызмет алушылар үшін өте пайдалы. Мұндай бұрыштар азаматтардың:

- Электронды қызметтерге қол жеткізуін қамтамасыз етеді: Азаматтар қажетті ақпаратты немесе қызметтерді алу үшін

мекемеге келгенде, бұрышта компьютерлер мен интернетке қосылған терминалдар арқылы электронды түрде қызметтерге өтініш бере алады.

- Цифрлық сауаттылықты арттырады: Электронды үкімет бұрышы көпшілікке жаңа ақпараттық технологияларды пайдалану мен электронды қызметтермен танысуға мүмкіндік береді.

- Мекеме жұмысының ашықтығын арттырады: Әрбір мемлекеттік мекеме өзінің қызметтерін онлайн көрсету арқылы тұрғындарға ашық әрі түсінікті бола алады.

«E-gov.kz» жүйесі — қазіргі уақытта барлық мемлекеттердің дамуында маңызды орын алатын бағыт. Оның тиімді іске асырылуы азаматтардың өмірін жеңілдетуге, мемлекеттік органдардың жұмысын оңтайландыруға және жалпы қоғамның даму деңгейін арттыруға үлес қосады. Қазақстанда электронды үкіметті дамыту кезең-кезеңмен жүзеге асып жатыр, ал мемлекеттік мекемелерде орнатылған «E-gov.kz» бұрышы оны тұрғындарға жақындататын маңызды қадамдардың бірі болып табылады.

Найля ТАСБОЛАТОВА,
Қаракөз ауылдық округі әкімінің бас маман, іс-жүргізушісі.

"АҚСУ Өңірі"
Меншік иесі - ЖШС
"Ақсу өңірі" газеті"
Құрылтайшы, директор -
бас редакторы
ҚАСЫМБЕКОВА
ЛӘЗЗАТ
ҚАЛМҰХАМБЕТҚЫЗЫ

Газет Қазақстан Республикасы Инвестициялар және Даму Министрлігі Байланыс, ақпараттандыру және ақпарат комитеті 2015 жылғы 16 қараша айында есепке қойылды. Күздік №15701-Г

Газет бетінде жарияланған мақалалар авторының пікірі редакция көзқарасы болып табылмайды. Мақалалар өңделеді, авторға қайтарылмайды. Жарнама, хабарландырулар, арнау, құттықтаулардың мазмұны мен мәтініне жарнама беруші жауапты.

Газет қазақ тілінде аптасына бір рет, жұма күні шығады.

БІЗДІҢ
МЕКЕН-ЖАЙЫМЫЗ:
Жетісу облысы, Ақсу ауданы, Жансүгіров ауылы, Желтоқсан көшесі, №5 "В", аудандық әкімшілік үйінде

Тапсырыс 488
Осы шығарылымның таралымы 2819

Директор - бас редактор
- 2-12-90,
жауапты хатшы
- 2-12-90.

Электрондық пошта:
aksuoniri@mail.ru
Газеттің ресми сайты
aksuoniri.kz

Индекс: 66750
Офсеттік басылым көлемі 26 т.

Газет Сарқан қаласы, Тәуелсіздік, 108, ЖШС - "Ербол - Али" баспаханасында басылады.